

NAPREJ

za dosego 40,000 članov
in članic do prihodnje
konvencije!

Kranjsko - Slovenska
Katoliška Jednota

je prva in najstarejša
slovenska bratska pod-
porna organizacija v
Ameriki

Posluje že 48. leto

GESLO KSKJ. JE:

"Vse za vero, dom in
narod!"

Entered as Second Class Matter December 12th, 1923, at the Post Office at Cleveland, Ohio, Under the Act of August 24th, 1912. Accepted for Mailing at Special Rate of Postage Provided for in Section 1103, Act of October 3rd, 1917. Authorized on May 22nd, 1913.

NO. 44 — ŠTEV. 44

CLEVELAND, O., 5. NOVEMBRA (NOVEMBER), 1941

VOLUME XXVII. — LETO XXVII.

Lausche zmagal IZ GLAVNEGA URADA K. S. K. JEDNOTE

SLOVENEČ ŽUPAN
CLEVELANDA

V našem Clevelandu se ni bilo nikdar tako veliko zanimanje pri županskih volitvah kakor včeraj, to pa zato ker je za ta urad kandidiral naše gore list, ameriški Slovenec in naš rojak bivši okrajni sodnik Frank J. Lausche in je tudi nad vse častno zmagal z okoli 50,000 glasovi večine.

Novoizvoljeni župan Lausche, ki bo prihodnji ponedeljek uradno zaprečen je dobil izmed 911 precinkov 129,218 glasov, njegov protikandidat, sedanji župan Blythin pa 82,090; vseh precinkov je 1,016; zaključno ali uradno poročilo izide popoldne.

Že sinoči je republikanski vodja, kongresnik Bender čestital Lauschetu; danes na vse zgodaj so pa pričele prihajati zmagovalcu Lauschetu čestitke od vseh strani; med temi je dospela tudi čestitka našega clevelandskega nadškofa Schremsa.

Novoizvoljeni župan Lausche se je sinoči po WGAR radio postaji zahvalil clevelandskemu narodu za izvolitev, tako tudi njegova gospa soproga. Mr. Frank J. Lausche, rojen in vzgojen v Clevelandu bo 14. nov. t. l. obhajal svoj 46. rojstni dan. Njegov že pokojni oče je bil doma iz Hinj pri Žužemberku, njegova tudi že pokojna mati pa iz Dvorske vasi pri Vel. Laščah.

Živel naš novi župan! Trije slovenski councilmani ponovno izvoljeni

Pri včerajšnjih volitvah so bili vsi trije bivši naši councilmani: Pucel, Kovačič in Vehovec z veliko večino ponovno izvoljeni.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Posameznim članom, tako tudi našim krajevnim društvom se s tem naznanja, da v bodoče ne bomo več priobčevali kakega razmotrivanja ali protesta glede nabave lastne Jednotine tiskarne. V tej zadevi se je treba držati Jednotinih pravil člen 10, točka "k" na strani 113, ki določa, da med splošnim glasovanjem o z a d e n o razmotrivanje preneha.

ZADEVA GLEDE NABAVE JEDNOTINE LASTNE TISKARNE

Pod zgorajšnjim naslovom je bil v Glasilu minulega tedna (29. oktobra) priobčen članek izpod peresa brata John Pezdirtza, člana glavnega nadzornega odbora K. S. K. Jednote.

Brat Pezdirtz prinaša pred članstvo zadevo glede lastne Jednotine tiskarne v taki obliki, da izgleda, kot bi glavni odbor nekaj prikrival ali bolje rečeno, da je dal "mačka v žaklju" članstvu na splošno glasovanje.

Ker pa ni vse tako, kot brat Pezdirtz poroča, in ker njegovo poročilo ne odgovarja resnici, zato naj služijo naslednji podatki bratu Pezdirtzu v odgovor, članstvu pa v pojasnilo.

Pregovor pravi: "Slišati je treba dva zvona, da se resnica spozna." Brat Pezdirtz je o n g b a v i lastne Jednotine tiskarne po svoje zavil in tako javnosti poročal, resnica in nič drugega kot resnica je pa tole:

Pri minuli (XIX.) redni konvenciji, ki se je vršila v Evelethu, Minn., avgusta, 1938, je bila po tozadevnemu odboru delegaciji predložena naslednja resolucija:

"Resolucija predložena po enem delegatu; da naj naša Jednota nabavi neko tiskarsko podjetje ter izdaja dnevnik z eno obligatno številko na teden. Odbor pride do zaključka, da Jednota nima tozadevne pravice in bi tudi ne bilo priporočljivo z gospodarskega stališča. Po daljšem razmotrivanju odbor sklene, da se glavnemu odboru naroči, da v prihodnjih štirih letih prouči možnost tiskanja Glasila in tiskovin v posloplju glavnega urada, stroške, ki bi nastali pri nabavi potrebnih strojev, kakor tudi stroške vzdrževanja, ter če to uvidi umestno izvršiti, naj da tozadevni predlog na splošno glasovanje članstva."

ZBORNICA SPREJME TA DODATEK ODBORA, DA SE NAROCI GLAVNEMU ODBORU, DA TO PROUČIJE PRIHODNJA ŠTIRI LETA IN DA NA SPLOŠNO GLASOVANJE.

Kako je glavni odbor pri svojih sejah glede lastne tiskarne razpravljal, je razvidno iz izčrpkov, posnetih iz zapisnika sej glavnega odbora:

SEJA DNE 27. JANUARJA, 1939, POPOLDNE:

Temu sledi zadeva glede nabave lastne tiskarne, kakršno je minula konvencija priporočala. Predložilo se je ves načrt za nove stroje, stroške in se je tudi vpoštevalo dohodke in veliko korist lastne tiskarne v dobrobit Jednote, nakar je bilo sklenjeno prepustiti to zadevo izvršitvenemu odboru Jednote, in se bo o tem zopet govorilo in sklepalo na prihodnji seji glavnega odbora meseca julija.

SEJA 25. JULIJA, 1939, POPOLDNE:

Nato pride na dnevni red zadeva glede lastne tiskarne. Zbornica pooblasti glavnega predsednika, da naj on imenuje tozadevni odbor, ki naj ukrene potrebne korake in poišče vse podrobnosti v tej zadevi. O tem se bo poročalo na prihodnji seji glavnega odbora.

SEJA DNE 27. JANUARJA, 1940, DOPOLDNE:

Brat glavni predsednik imenuje sledeči odbor, ki naj sestavi za prihodnjo sejo v juliju proračun za ustanovitev lastne tiskarne: Brat Zalar, brat Železnikar, Rev. Butala, brat Brince in brat Gospodarich, in naj o tem v juliju poroča.

SEJA DNE 26. JULIJA, 1940:

Brat glavni tajnik poroča, da je imel nedavno izbrani odbor za ustanovitev lastne Jednotine tiskarne v tem času parkrat sejo. Dobilo se je od nekega strokovnjaka potrebna pojasnila, koliko bi lastna tiskarna z vso opremo veljala. To zadevo se izroči tiskovnemu odboru, da bo o nji poročal na prihodnji seji v januarju.

SEJA DNE 31. JANUARJA, 1941, POPOLDNE:

Nato nastane živahna debata glede nabave lastne tiskarne. Tozadevni odbor podaja svoje poročilo in nasvete, tako izraža tudi več drugih zborovalcev svoje mnenje. Končno je bilo sklenjeno, da naj se dobi še nekaj potrebnih podatkov v tej zadevi in se o tem poroča na prihodnji polletni seji meseca julija; na tej seji bo zbornica ta načrt ali odobrila in ga dala članstvu na splošno glasovanje, ali pa bo istega ovrгла.

SEJA DNE 29. JULIJA, 1941, DOPOLDNE:

Nato nastane živahna in dolga debata glede nabave lastne Jednotine tiskarne. Iz predloženih treh načrtov ali proračunov je razvidno, da bi se tiskarno lahko sedaj opremilo z vsemi potrebnimi stroji in drugim po sledečih vsotah: \$32,809.99; \$30,147.05 in \$28,129.82; to so torej cene treh ponudbenikov.

Ker se zbornica glede natančne cene ali stroškov tiskanja Glasila ne more zediniti, brat Brince predlaga, brat Dečman podpira, da naj tozadevno že svoječasno izbrani odbor se sestavi, kolikor mogoče natančno specifičiran in zanesljiv proračun stroškov izdaje lista ter naj istega dopošlje v obliki glasovnice tekom 30 dni vsem glavnim uradnikom in uradnicam v vpogled in odglasovanje. Če bo ta načrt sprejet, bo predložen še članstvu Jednote na splošno glasovanje kakor je zadnja konvencija to določila. Predlog brata Brince soglasno sprejet.

V smislu sklepa in določila glavnega odbora je šel odbor za tiskarno ponovno na delo v dosego informacij o stroških tiskanja in izdaje Glasila. Ko se je potrebna pojasnila o stroških tiskanja Glasila prejelo, je bilo članom in članicam glavnega odbora poslano sledeče uradno naznanilo:

IZ GLAVNEGA URADA KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

"Joliet, Ill., 16. avgusta, 1941.

"Cenjeni sobrat:

"Cenjena sestra:

"Glavni odbor je na minuli seji določil, da se vsem članom in članicam glavnega odbora pripravi poročilo, v katerem naj bo naveden proračun, namreč, koliko sedaj Jednota plača za tiskanje Glasila in koliko bi isto stalo, ako se uvede nameravana lastna tiskarna.

"Jednota ima sedaj v novem posloplju potrebne prostore za lastno tiskarno na razpolago, ker na to se je skrbelo, ko se je zidalo nov urad, kar je bilo povsem v resnici skrbno in premišljeno izvedeno.

"Glede lastne tiskarne se je razmotrivalo že na minuli konvenciji in ista je glavnemu odboru dala naročilo, naj zadevo prouči in če se bo dokazalo, da bi bila lastna tiskarna Jednoti dobičkanosna ali koristna, naj potem glavni odbor zadevo da na splošno glasovanje ali članstvu v odločitev.

"V naslednjem boste dobili potrebne podatke, ki se naslanjajo le na tiskanje Glasila.

"Po prejemu tega poročila se lahko obrnete na kako Vašo bližnjo tiskarno, ki Vam bo gotovo z veseljem na razpolago na morebitno vprašanje ali pojasnilo, ki Vam bo pomagalo Vaši odločitvi, predno boste glasovali za sprejem poročila ali ne.

"Ako bo poročilo od večine glavnega odbora sprejeto ali odobreno, potem se bo zadeva lahko oddala na splošno glasovanje, ki je potrebno, da se isto izvrši še to leto. Zadevo prinašati na konvencijo, bi bilo nesmiselno, ker vsaka debata bi stala Jednoto denar in končno bo itak konvencija celo zadevo ponovno poverila glavnemu odboru.

"Čeprav glavni odbor načrt odobri in če članstvo odglasuje v prilog lastne tiskarne, s tem pa še ni rečeno, da se bo s tiskarno pričelo, in to toliko časa ne, dokler svetovne razmere ne postanejo stabilne.

"Zadržek nam bo povod, nabava časopisnega papirja, ki obeta biti na istem primanjkljaj v prihodnjem letu. Seveda, ako ne bo tega zadržka, se bo lahko s lastno tiskarno pričelo, kakor hitro bo dovolj ugoden čas za to.

"Za 19,350 iztisov Glasila se sedaj Jednota računa \$ 304.00 PRORAČUN ZA TEDENSKO IZDAJO GLASILA V LASTNI TISKARNI

Dva delavca (stavca) za sestavo in pripravo	
forme za tisk—56 kolon samega čtiva	\$ 63.43
Strojnik za en dan	8.32
Pomočnik	5.30
Naslovitev in zavijanje lista	15.75

Skupni stroški za delavce	\$ 92.75
Papir za tiskanje lista, 19,350 iztisov	\$ 61.00
Poraba črnila (časopisna "tinta")	\$2.25
Izčrpanje svineca	1.00
Elektrika	7.00
Davek starostne pokojnine za delavce	2.52
Odvod lista na pošto	5.00

Skupni tedenski proračun	\$171.52	\$ 171.52
Razlika		132.48

Celoletni račun za tiskanje Glasila po \$304 tedensko	
ali za 52 tednov znes	\$15,808.00
Celoletni proračun lastne tiskarne znes	\$9,19.04

Celoletna razlika	\$ 6,888.96
Znižana letna vrednost strojev in oprema, 10%	3,500.00

Razlika na podlagi proračuna	\$ 3,388.96
Celoletni izdatki za tiskanje Glasila po \$304	
tedensko ali za 52 tednov znes	\$15,808.00

CELOLETNI PRORAČUN LASTNE TISKARNE:

Plače delavcem	\$4,823.00
Papir za tiskanje Glasila	3,172.00
Črnilo	117.00
Izčrpanje svineca	52.00
Elektrika	364.00
Davek starostne pokojnine za delavce	131.04
Odvod lista na pošto	260.00
Znižanje vrednosti strojev 10% letno	3,500.00

Skupni proračun	\$12,419.04
Razlika na podlagi proračuna	3,388.96

"Kupna cena potrebnih strojev in druga oprema bi stalo Jednoto največ \$35,000.00.

POJASNILO

"1. Ako glavni odbor načrt odobri, in če splošno glasovanje za lastno tiskarno prodere, bo imel glavni odbor svobodno moč, da z obratom prične vsak čas, oziroma tedaj, ko bodo ugodne razmere za to.

"Stabilnost cen-tiskarski opremi se kljub sedanjim razmeram ne bodo tako spremenile, da bi zadržalo načrt nameravane tiskarne, toda vse drugače pa zna biti glede nabave potrebnega papirja za tiskanje lista. Prerokuje se, da bo nastalo pomanjkanje že prihodnje leto in če bo temu res tako, bomo pa počakali na zanesljivo ugodnost.

2. Proračun, ki je Vam predložen, se naslanja samo na delo v zvezi Glasila. V tem niso označeni stroški kot na primer delavce ali delavci, ki bi znali biti nastavljeni za razna druga tiskarska dela, kar pomeni večji stroški na plačah, nasprotno pa tudi večji dohodki na izvršenem delu.

"3. Kupna cena tiskarske opreme bi stala največ \$35,000, kar pomeni, za splošni tiskarski obrat. Važni stroji seveda bodo novi. V proračunu je razvidno, da se namerava računati letno znižanje vrednosti strojev 10% in to lahko vsako nadaljnjo leto, dasi se priporoča znižanje na nove stroje le 5% vsaj za prva tri leta.

"4. Pri nakupu strojev, ako plačani v gotovini, ko bodo dostavljeni, se lahko pričakuje od 2% do 3% popusta na kupni ceni.

"5. Plače delavcev se je računalo le za delo ali čas, ki se bo potrebovalo za izdajo Glasila, kakor že gori omenjeno. Računalo se je za delo za 56 kolon samega čtiva. Ako se Glasilu pridobi kaj oglašev, posebno pa stalnih, potem bodo stroški nižji in dohodki višji. Pri tako številni cirkulaciji kot jo ima naše Glasilo, je lahko pričakovati tozadevne dohodke na oglaših, da bi pokrivalo stroške papirja za tiskanje Glasila. Več oglasov, več dobička!

"Proračun je izdelan na podlagi sedanje tržne cene strojev, papirja itd. Kakšne cene nam prinese prihodnost, pa še ne vemo.

"Izvolite proračun pregledati in kmalu sporočiti, kaj je Vaše mnenje, namreč, ali naj se načrt lastne tiskarne da članstvu na splošno glasovanje ali ne.

"Za tiskovni odbor:

"JOSIP ZALAR."

PRIPOMBA

To je ono uradno naznanilo, ki brat Pezdirtz pravi, da je prejel samo neke neoficijalne številke na kosu papirja, ki jih pa, kakor omenja, ne smatra za merodajne.

Proračun stroškov tiskanja Glasila, ki je bil poslan na glavne odbornike in odbornice, ni sestavljen noben član glavnega odbora, ampak proračun je bil sestavljen od treh zanesljivih mož, vsi trije člani K. S. K. Jednote, ki so vešči v tiskarski stroki. Eden izmed teh je uslužben pri lokalnem listu, ki dolgo vrsto let, ki je eden izmed najboljših črkostavcev in kot tak ve, koliko časa je potreba, da se besedilo za Glasilo nastavi.

Dva člana izmed teh treh lastujeta lastna tiskarska podjetja in dobro razumeta, ali je lastna tiskarna dobičkanosna ali ne; če bi ne bila, bi že morala prenehati s svojim podjetjem.

Radevolje priznam, da jaz nisem tiskar, še manj pa kakšen strokovnjak tiskarske obrti. Isto velja tudi za ostale člane glavnega odbora.

In ker člani odbora nismo strokovnjaki v tiskarstvu, zato smo delali kolikor mogoče premišljeno. Povpraševalo in iskalo se je pojasnila pri raznih družbah, kakor tudi posameznih ljudeh, ki imajo skušnje v tiskarski stroki. Tako je bil tudi proračun stroškov tiskanja Glasila pripravljen od oseb, ki imajo skušnje in ki so v tiskarstvu izveščani.

Poleg Glasila bi se tiskalo tudi koledarje in razne druge za Jednoto in krajevna društva potrebne tiskovine. Koliko plača Jednota za take tiskovine, navajam za vzgled vsote, ki jih je Jednota plačala od 1. januarja, 1935 do 30. oktobra, 1941:

Za leto 1935	\$ 4,456.92
Za leto 1936	3,147.25
Za leto 1937	2,451.90
Za leto 1938	2,285.91
Za leto 1939	7,493.23
Za leto 1940	5,690.06
Za leto 1941 (do 30. oktobra)	1,492.15

Skupaj \$27,017.42

Statistika dokazuje, da imajo tiskarska podjetja na tiskovinah od 25% in več dobička. Ako računamo povprečno 25% dobička na skupno vsoto, ki jo je Jednota plačala, potem bi znašal dobiček \$6,754.35.

To so torej številke, ki so neovrgljive tudi za takega, ki jih noče videti.

Brat Pezdirtz piše, da bo tiskarna stala okrog 60 do 70 tisoč dolarjev. To ni res. To je navadno zavijanje resnice in "blufanje članstva." Pri sejah glavnega odbora ni bilo nikdar omenjeno, da bo stala tiskarna 60 do 70 tisoč dolarjev. Nobeden izmed glavnih uradnikov ni kaj takega nikdar v mislih imel. Še manj pa bi bil kateri izmed članov glavnega odbora zato, da bi se tako ogromna vsota za tiskarno potrosila. In jaz sem, ki bi bil eden izmed prvih, ki bi temu odločno oporekal in nasprotoval.

Poleg tega je pa jasno kot beli dan, da bi državni zavarovalniški komisar nikdar ne dovolil potrositi 60 do 70 tisoč dolarjev.

Državni zavarovalniški načelnik je dovolil, da se sme za tiskarno potrositi največ \$50,000. Glavni odbor pa je mnenja, da bi se dalo tiskarno opremiti za približno \$35,000.

Brat Pezdirtz piše, da imajo voditelji tega gibanja v mislih kupiti za \$35,000 neke stare "second hand" že obrabljene stroje. Tudi to ni res. To je samo pesek članstvu v oči. Resnica je tole: Če pride do tiskarne, se bo postavilo popolnoma nove stroje. Kaj in kakšne stroje bi se kupilo, naj služi za vzgled naslednje:

Dalje na drugi strani

(Nadaljevanje iz 1. strani).

Cene NOVIH potrebnih strojev za celoten tiskarski obrat:	
Stroj za tiskanje Glasila	\$10,248.00
(Stroški ustoličenja stroja so vključeni)	
Dva "Linotype" stroja	9,000.00
Sedem magazinov raznih črk	2,700.00
Stroj za tiskanje večjih listin kot certifikate,	
stenske koledarje itd.	6,209.50
Stroj za tiskanje pismenega papirja, kuverte itd. ..	1,923.75
Stroj za rezanje papirja, večje velikosti	1,181.25
Razne druge potrebščine	2,000.00

Skupna cena

Te številke jasno kažejo, da ima glavni odbor namen nabiti nove stroje, ne pa kako "staro šaro," kot trdi brat Pezdirtz.

Brat Pezdirtz zatrjuje, da se je pri zadnji seji glavnega odbora predložilo nekakšne proračune zadnje minoto, to je ob času, ko se seja zaključuje. Da je bila razprava lastne tiskarne zadnja točka dnevnega reda, to je tedaj, ko že vsak takorekoč drži v roki svoj potni kovec in je že ves nervozen, ker se boji, da vlaka ne zamudi.

To je zelo žalostna izjava in posebno še, ko pride od člana glavnega nadzornega odbora. Ta izjava spričuje, da ko se brat Pezdirtz udeleži seje glavnega odbora, se ne zanima za važne točke dnevnega reda, temveč drži potni kovec v roki in je ves nervozen, ker se boji, da ne bi zamudil vlaka. Brat Pezdirtz, če je res tako, kot pišete, potem ste edini izmed glavnega odbora, ki držite potni kovec v roki in ste v nervoznem strahu, da bi ne zamudili vlaka. Pomilovanja vredno!

Brat Pezdirtz, kot član glavnega nadzornega odbora ve, ali pa bi moral vedeti, da se zborovanje glavnega odbora ne zaključuje, dokler ni izrpan ves dnevni red. In dokler ni seja zaključena, je dolžnost vsakega člana glavnega odbora, da pazno sledi razpravam dnevnega reda in to neoziraje, če je to prva ali zadnja točka dnevnega reda. Člani glavnega odbora dobijo plačane dnevnice za časa sej, zato je tudi vsakega člana glavnega odbora, tako tudi brata Pezdirtza dolžnost, da ima pri sebi v mislih Jednoto, da sledi razpravam dnevnega reda, in šele potem, ko je zborovanje zaključeno, pride na vrsto "kuferček" in vlak.

Da je bila zadeva lastne tiskarne zadnja točka dnevnega reda, se je to določilo na izrecno željo in priporočilo brata glavnega predsednika in to iz naslednjega razloga:

Glavni odbor je smatral vprašanje lastne tiskarne za zelo važno zadevo. Zato se je na priporočilo brata glavnega predsednika v prvi vrsti rešilo vse druge manj važne stvari, vprašanje lastne tiskarne pa je bilo določeno kot zadnja točka dnevnega reda in to zato, ker je bila želja brata glavnega predsednika, da se je tej zadevi kolikor mogoče podrobno razpravlja, kakor tudi, da se da vsakemu članu glavnega odbora dovolj časa o zadevi govoriti in razpravljati. Brat Pezdirtz, pri seji je bil čas govoriti, ne pa sedaj potem Glasilo begati članstvo. Ako niste bili s predloženi podatki in poročili zadovoljni, ste imeli priložnost in ne samo to, Vaša dolžnost je bila ugovarjati in zahtevati nadaljna pojasnila. Kje ste bili? Zakaj niste pri seji nastopili, kot se od člana glavnega odbora pričakuje in spodobi?

Brat Pezdirtz, poznam Vas in dobro vem, zakaj niste prej ugovarjali in zahtevali nadaljnih pojasnil. Znamo mi je tudi, zakaj ste sedaj prišli v Glasilo o tej stvari razpravljati. Ker Vas zelo dobro poznam in vem, zakaj tako pišete, si predzajem Vam staviti tole vprašanje:

"Brat Pezdirtz, obrnimo celo zadevo nekoliko drugače in recimo, da se glavni urad Jednote namesto v Jolietu, nahaja v Clevelandu. Nasprotno pa bi se tiskalo Glasilo v Jolietu, namesto v Clevelandu, bi li tudi potem pisali tako, kot pišete sedaj? You would like it."

Brat Pezdirtz, ako bi bila zadeva taka kakor gori omenjeno, vem, da bi ne pisali kot pišete, zato Vam svetujem in priporočam tole:

Brat Pezdirtz, ne delajte zdražbe; ne "blufajte" članstva. Vedite, da so v preteklosti že drugi faktorji poskušali Jednotino članstvo "blufati," toda niso uspeli. Tudi vi ne boste.

Brat Pezdirtz, napačne smernice ste zaznali. Zašli ste. Vrnite se nazaj na pot resnice in odkritosrčnosti. Ne slepite članstvo!

Minula konvencija je glavnemu odboru NAROCILA, ne priporočila ali svetovala, marveč NAROCILA, kar pomeni toliko, kot ukazala, da zadevo lastne tiskarne prouči in ako pride do prepričanja, da bi bila lastna tiskarna za Jednoto dobičkonosna, naj da predlog članstvu na splošno glasovanje.

Glavni odbor je v smislu konvenčnega naročila zadevo predstavljal in prišel do zaključka, da bi bila lastna tiskarna Jednoti v korist.

Glavni odbor je v smislu konvenčnega naročila zadevo predložil članstvu potom splošnega glasovanja v odločitev.

Glavni odbor je izvršil svojo dolžnost kot od konvencije naročeno.

Zadeva je sedaj pred članstvom in članstvo naj ima odločilno besedo. Glavni odbor nikomur ne narekuje ali ukazuje, kako mora voliti. Ima pa pravico priporočati, kar smatra za Jednotino korist, to je tudi storil.

Protesti in vse drugo je nepotrebno. Pred seboj imate glasovnice, glasujte po vašem prepričanju.

JOSIP ZALAR, glavni tajnik.

DRUŠTVENA NAZANILA

DRUŠTVO SV. JOZEFA, ŠT. 57, BROOKLYN, N. Y.

Lep poslovilni večer

Na naši slavnosti v nedeljo, dne 19. oktobra je bilo oznanjeno, da naj se člani in članice društev KSKJ v Greater New Yorku skupaj zberejo v četrtek zvečer v Slovenskem Domu, da se skupno poslovimo od našega sobrata in nekdanjega uradnika društva sv. Jožefa, št. 57, brata Ivana Zupana in Mrs. Zupana. Kakor znano, je sobrat Zupan zastopal K. S. K. Jednoto ob priliki 40-letnice našega društva.

Veliko članov in članic našega društva pa tudi drpštva Marije Pomagaj in društva sv. Ane se je udeležilo tega poslovilnega večera, navzroč je bil tudi brat in njegova družina sobrata Zupana. Mrs. Skrabec je bila zastopnica društva Marije Pomagaj, št. 184 in Mrs. Tondić pa društva sv. Ane, št. 105. Mr. Tassotti je zastopal Slovenski Dom. Z nami so bili tudi naš gospod župnik Father Pius in so nam tudi omenili, kje so se prvič sestali z Mr. in Mrs. Zupan, in nam veliko važnega povedali, kar je bilo v čast Mr. in Mrs. Zupana. Daljesotudi priporočali, zakaj naj bi vsak Slo-

venec in Slovenka pristopil k enemu ali drugemu društvu naše Jednote. Z veseljem tudi omenim, da so bili vsi uradniki našega društva sv. Jožefa navzoči.

Sobrat Zupan je veliko važnih točk povdarjal, kar se tiče naše Jednote in naših društev, povedal nam je, kako lepo naša Jednota napreduje in apeliral na vse člane, da naj gledamo, da dobimo nove člane in da ako nismo še dosegli našega cilja dobiti 40 članov za 40-letnico, da ne smemo tega pozabiti, ampak da naj kar naprej agitiramo in delujemo za napredek društva in Jednote, če hočemo poslati dva delegata na prihodnjo konvencijo.

Sobrat Zupan je tudi precej na delo stopil, ko je dospel v New York; gledal je, da spregovori dobro besedo za Jednoto, tako je nagovoril kar štiri kandidate, kateri mislim, da bodo v kratkem pristopili k našemu društvu. Torej hvala, bratu Zupanu za njegovo delo.

Mrs. Zupan, ko je slišala, da imamo precej sitnosti, da bi zopet letos začeli z društvenim klubom kegljati, je nam dala idejo in rekla, da je sigurna, da bo ta ideja dobra, in sicer da naj tudi ženske pristopijo k temu klubu. In res je bila to dobra ideja, kajti precej se so štiri ženske ponudile, da hočejo pristopiti in začeti z društvom kegljati. Gospa Zupan je tudi omenila, da ako včasih kakšna krogla pade v "graben," da je treba precej na delo stopiti in dati ženskam pogum, da bodo še boljše drugič kegljale.

To je res dobra ideja, da vsak skrbi in in gleda za naš ženski spol. Vaš predsednik se je tudi izrazil, da kam naj se pa on obrne, ker da mu vsaka krogla pade postrani in nato pa ni nihče nič rekel.

Ko se je čas razhoda bližal, sta se Mr. in Mrs. Zupan lepo zahvalila vsem, kateri so se udeležili. Res je bila lepa udeležba tako, da se ne pomnim, da bi bilo še kdaj toliko naših članov in članic skupaj, da po zdravilo Jednotinega zastopnika, kakor jih je bilo navzočih ta večer, da so pozdravili sobrata Zupana in njegovo gospo soprogo. Tako da smo se morali ločiti za en čas eden od drugega.

K sklepu sta se Mr. in Mrs. Zupan ponovno lepo zahvalila vsem skupaj za lepo postrežbo in naklonjenost, češ da nista kaj takega pričakovala in bosta ta večer za vedno v spominu ohranila. Obema ključemo: Na zopetno svidenje. S pozdravom, Joseph J. Klun, poročevalec.

DRUŠTVO MARIJE POMAGAJ, ŠT. 79, WAUKEGAN, ILLINOIS

Vabilo na klubovo prireditev in sejo

Dne 9. novembra, prihodnjo nedeljo bo priredil športni klub našega društva v neke vrste "party" v klubovih prostorih naše šole; na to prireditev ste vsi prijazno vabljeni.

Naša prihodnja seja se vrši na nedeljo, dne 16. novembra, na isti bomo imeli volitev zaradi lastne Jednotine tiskarne; eni so že volili na svojem domu, drugi bodo pa lahko na prihodnji seji, kajti splošno glasovanje glede te zadeve se ima zaključiti dne 29. novembra. Oni, ki ste že glasovali, ste prošeni, da mi glasovnice kmalu izročite, na isti se mora vsak podpisati; glasujte pa po svojem najboljšem prepričanju.

S pozdravom, Jennie Keber, predsednica.

DRUŠTVO KRALJICA MAJNIKA, ŠT. 157, SHEBOYGAN, WISCONSIN

Smrtna kosa — Razno

Čas je, da se zopet oglašim. V prvi vrsti želim sporočiti, da je po dolgi bolezni dne 30. septembra umrla članica našega društva Frances Koren. Roje-

na je bila 20. januarja, 1899 v vasi Rečica na Štajerskem. Pristopila je k Jednoti 14. maja, 1930. Tukaj zapuščala žalostnega sobroga Max Koren, hčerko in sina, katerim izrekamo naše sožalje. Tebi, draga sestra, pa želimo, da se spočiješ od dolgega trpljenja in večna luč naj Ti sveti. Priporočamo jo v molitev in blag spomin.

Sporočam, da smo prejeli iz glavnega urada glasovnice glede lastne Jednotine tiskarne. Nekateri ste že glasovali, druge se pa še priklajate, prosim. Čas zato je do 29. novembra.

Na zadnji seji je bila sprejeta nova članica Barbara Smith. S prestopnim listom se nam je pridružila Mary Kovačič, soproga dr. Joseph Kovačiča, od društva št. 165, West Allis, Wis.

Iskrene čestitke k naraščanju družine Mr. in Mrs. Joe Kramer v Milwaukee, Wis., ki so dobili četrtega sinčka Josipa. Ker je mati, Mrs. Kramer, članica našega društva, ravno tako tudi njih hčerka, zato so še sinčka vpisali pri nas. V mladinski oddelki je bila tudi sprejeta šest mesecev stara Elizabeth Ann, hčerka družine Anton Stubler Jr. Vsi novi člani in članice nam prisrčno dobrodošli!

Mlada članica našega društva Miss Helen Golichnik, hčerka družine Joseph Golichnik, je izdelala šolo za bolničarko. Graduira je v bolnišnici sv. Neže v Fond du Lac, Wis., že meseca junija, a sedaj je pa še napravila z odliko državni izpit. Draga Helen, v imenu društva sprejmi naše prisrčne čestitke z iskreno željo, naj Te Bog blagoslovi. Ravno tako naše čestitke stariem in celi družini. SSlika te nove bolničarke se nahaja na današnji Our Page.

Naša nadzornica Miss Mary Novshek se je poročila z Mr. Methodius Anzick. Nvesta je hčerka Mr. in Mrs. Peter Novshek. Naše čestitke in obilno sreče v zakonskem življenju.

Na bolniški listi so sledeče članice: Jennie Godec, Frances Ribich Sr. in Anna Stubler.

Na zadnji seji je bilo prečitano povabilo društva sv. Jožefa, št. 103, West Allis, Wis., ki bodo slavili 35-letnico dne 23. novembra. Sklenjeno je bilo, da se odzovemo povabilu kolikor mogoče v lepem številu, zato nameravamo najeti bus. Vožnja bo stala \$1 na obe strani. Prosim, da se točno priklajate, katere nameravate iti.

Končno tudi sporočam, da sta slavila 25-letnico zakonskega življenja Mr. in Mrs. Steve Radovan. Sorodniki in prijatelji so jima priredili prijetno presenečenje s številno udeležbo dne 25. oktobra v Standard dvorani. Družina S. Radovan, sedem po številu, vsi spadajo h K. S. K. Jednoti. Srebrnoporočencema iz srca želimo še nadaljnjih 25 let srečnega zakonskega življenja z najboljšim zdravjem in blagoslovom božjim. S pozdravom, Johanna Mohar, tajnica.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

4.—Molim ove, koji zanemaruju svoje uplate (društveni assessment), da iste podmirite i dojdete na sjednicu podplatiti. Kako čujem, da me nekoji traži na domu, pak da me ne najdete; to je vam dobar "excuse" i to vama, koji ste nemarni, moram reči, da ste nemarni, jer ja znam, koji "stetik" dela svaki dan, onda bi lahko platilo uprav na sjednici, ne treba čekati "pede," a ja ne mogu čekati po jednoga svaki dan, da budem kao na straži. Na primer, danas je sjednica, a odma drugi dan ujutro, još sam u krevetu, već mi trka na duri da bude platilo. Braćo i sestre, držite se reda i polazite na sjednice; koliko ja dobim kritike zašto doma ubiram assesment. Ne zamiraj ovm, koji su oddaljeni, nego vam, v blizini Meni je žao, da me tako srdite i mučite, kaj sam vam bolji, to ste vi gorji.

5.—Dalje vi, koji se nalazite na potpori, držite se reda i pravila, jer ako vam se dokaže kakva krivnja, biti će vas sram; nije lijepo da se potpora izrabljuje bez da nisi bolan.

6.—A još sada vas opominjam za našu kampanju dajte, da ne budemo ostali najzadnji; ovako veliko društvo; mi svi možemo napraviti više nego jedam sam. Dajmo svi svaki po jednog novog člana ili članico pridobiti u naše redove; ne bude vam žao, jer društvo naše jest dobro stojeće i naša podpora majka KSKJ ona najtočnije izplača članom sve potpore. Sa pozdravom,

Math Brozeni, tajnik, telefon Shenley 2483.

DRUŠTVO MARIJE POMAGAJ, ŠT. 190, DENVER, COLO

Vabilo na sejo. Zahvala

Tem potom vabim vse naše članice, da se v velikem številu udeležite prihodnje seje dne 9. novembra. Dobila sem namreč sporočilo, da je treba sklicati izredno konvencijo delničarjev društvenega doma te naselbine, vršeno se dne 7. decembra ob 3. popoldne, to pa zato, ker je naš sodanji oskrbnik in najemnik pivskih prostorov podal resignacijo; zato je treba nam izvoliti tri delegatinje za omenjeno konvencijo. Ako se morda želi katera izmed naših članic za omenjeni prostor doma prijaviti, naj to pismeno naznani tajniku doma Mr. J. Malovruh najkasneje do 7. decembra.

Pri tej priliki se moram zahvaliti našemu glavnemu predsedniku bratu John-u Germu in glavnemu tajniku bratu Josip Zalarju za prijazen obisk dne 2. oktobra, tako tudi bratu Joe Russ-u in bratu Starr-u, prvi in slednja dva iz Pueblo, Colo., in za njih lepe govore na skupnem sestanku tukajšnjih društev. Zaeno naj velja zahvala članicam našega društva in članstvu društva sv. Roka za precejšno udeležbo. Tako tudi našim denverskim govornikom in uradnikom različnih Jednot in Zveze in sicer: Mr. Anton Jeršin, Mr. G. Miroslavič, Mr. F. Okoren in Mr. S. Mausar. Tako tudi hvala našemu šestemu glavnemu podpredsedniku bratu George Pavlakovichu in naši predsednici sestri Ani Verant. Ponovna hvala vsem skupaj! Le škoda, da je ta šhod prihitro minul. Resničen je pregovor, da čas tako hitro beži, posebno če smo v kaki zanimivi in prijazni družbi.

S sosestrskim pozdravom, Amelia Cec, tajnica.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

1.—Naša dojdouca sjednica će se održavati na 9. novembra točno u 2 sata posle podne u navadnim prostorijama.

2.—Na istu sjednicu će se pozvati u što-većem broju, jer imamo već važnih točaka na dnevnem redu. Ujedno se bliža i kraj leta, pak bi trebalo, da se pripravimo za sve u napred.

3.—Imamo na rukama splošno glasovanje za našo vlastno tiskarno (štampariju), pak vam budem o tome podao na točno pojasnilo, da budete znali, kako glasovati; isto ćeju biti i druge zadeve, jer ja ne mogu toliko govoriti jednom po jednom članu, onako kada dođete na sjednicu, pak budete čuli zajedno.

DRUŠTVO SV. MIHALJA, BROJ 163, PITTSBURGH, PA.

Važna objava

jetnem spomihu vsem tukajšnjim Slovincem, posebno pa še članstvu tukajšnjih Jednotnih društev sv. Srca Marije, št. 86 in sv. Jožefa, št. 122.

Ta razveseljiv večer smo imeli v naši sredini dva častna gosta: glavnega Jednotinega predsednika brata John-a Germ-a in glavnega tajnika brata Josip-a Zalar-ja. Sicer sta se mudila med nami samo par ur, toda sta nam v tem kratkem času veliko lepega povedala o delu in napredku članstva društev naše Jednote. Tako sta nam tudi pojasnila veliko in nepopisno trpljenje našega naroda v sedaj zasužnjeni stari domovini pod tujim jarmom, kar sta slišala od onih, ki so prišli nedavno semkaj v Ameriko. Zato smo jim vsi hvaležni, saj drugače se ne more nič resničnega zvedeti. Zae-no sta priporočala, da bi tudi tukaj začeli nabirati darove našim nesrečnim rojakom v stari domovini v pomoč.

Glede te zadeve smo se že obrnili za pojasnila na glavni urad JPO, da bi tudi tukaj ustanovili podružnico slovenske sekcije JPO. Da bi le dosegla zaželjeni uspeh!

Oni večer, 1. oktobra je pri nas deževalo in snežilo kakor v decembru. Na našem skupnem sestanku Jednotarjev in Jednotaric te naselbine je stoloravnatelj po zaključenem programu naprosil Mr. Germ-a, da nam je par okroglih narodnih zaigral in tudi zapel, seveda imenito, kakor le on zna, da spravi vsakega v veselo razpoloženje, tudi če bi bil prej še tako žalosten in potrt.

V naše društvo št. 86 sta bila sprejeti dve novi članici in sicer Miss Angela Bogataj in Miss Anna Krek.

Ker naša častna gosta nista imela mnogo časa na razpolago, sta morala naglo vporabiti vsako minuto. Težko so se morali ločiti in vse prenatglo, kakor da bi nam v noči sonce poslalo in se zopet skrililo za temne oblake.

Tem potom izražamo iskreno zahvalo bratu Germu in bratu Zalarju, ker sta toliko žrtvovala in nas obiskala. Dal Bog, da bi se zopet kaj kmalu videli v tako prijetni družbi in ostali več časa skupaj in ob bolj ugodnem vremenu.

Pozdrav vsemu Jednotinemu članstvu.

Mary Taucher, predsednica društva št. 86.

V BLAGOHOTNO POJASNILO IN RAVNANJE

Waukegan-North Chicago, Ill.

—Ker se ni moglo urediti gotove točke za naš nameravani dobrodelni program v nedeljo, 2. novembra, je bila naša sekcija Jugoslovanskega pomožnega odbora za Waukegan in North Chicago, Ill., primorana ta shod preložiti za nekaj tednov, zato bo prihodnji gotovi dan in spored tega programa pravčasno objavljen.

(Nadaljevanje s 2 strani)

zadnjem Glasilu, tako je bila tudi na prvi strani slika nekaterih članov tega društva pri obhajenju. Meni je zelo ugajala veseloligra "Zamujeni vlak", kjer je imel glavno vlogo Petra, kmata iz Leševja, sobrat Jakob Piskur; pa tudi ob koncu igre ga je vaška godba na pihala (kvintet) zelo pihnila, katero je vodil brat Frank Kušar s svojim velikim bobnom, da se je moral človek smejati.

Kar se tiče delavskih razmer, se iste boljšajo kakor povsod, pa to ne pomaga splošnosti mnogo, ker vsak lahko potroši dolar vsled vedno večje draginje.

S pozdravom do vseh čitateljev lista, posebno pa do naših Polancev!

Paul Sterk.

STARA SLOVENSKA PIJONIRKA UMRLA

Conneaut, O.—Danes, 3. novembra, na Vernih duš dan je tukaj mirno v Gospodu zaspala med našim narodom, splošno priljubljena in znana rojakinja Mrs. Rozi Stegovec, pionirka in najstarejša Slovenka v starosti okrog 80 let. Njeno deklško ime je bilo Knol, doma iz Žužemberka na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred več kakor 40 leti in sicer v Collinwood (Cleveland), kjer se je poročila z Mr. Leganom. Po smrti svojega prvega soproga se je poročila leta 1912 z Antonom Stegovecem in od tedaj je živila v naši naselbini na 537 Wright Ave.

Zapušča žalujočega, že imenovanega soproga, dva sinova iz prvega zakona, Johna in Franka Legana, oba v Clevelandu in šest vnukov.

Pred petimi leti je ženo prvič zadel mrtvoud, v zadnjih dveh mesecih pa večkrat zaporedno. Pogreb se vrši dne 6. novembra po katoliškem obredu. Naj v miru božjem počiva in večna luč naj ji sveti, preostalim pa naše globoko sožalje.

Mrs. John Berus, poročevalka.

ZAHVALA

S tem se tudi na tem mestu pristržno zahvaljujeva cenjenemu društvu sv. Jožefa, št. 57 v Brooklynu, N. Y. za vso nama izkazano prijaznost o priliki najunega poseja povodom 40. letnice navedenega društva.

Ne moreva se vsakemu iz Greater New Yorka posebej zahvaliti za vso Vašo naklonjenost, ker ste bili vsi najuni dragi prijatelji in znanci nama tako dobri in pristrčni. Zatorej Vas prosiva, sprejmite tem potom najuno ponovno srčno zahvalo vsi, s katerimi sva imela priložnost se zopet videti in vsi, kateri ste nama že na en ali drugi način postregli in žrtvovali svoj čas za naju.

Prav lepa hvala pevskega in dramatičnega društvu "Domovina" in tamburašem, posebno pa vsem tistim, ki ste sredi tedna žrtvovali svoj čas za najuno odhodnico na onem poslovnem večeru.

Res, dragi nam prijatelji, tega ne bova nikdar pozabila, kako ste naju po tolikih letih odsočnosti sprejeli; najraje bi bila ostala kar med Vami za vedno. Torej še enkrat vsem skupaj: Pristrčna zahvala in Bog Vas živi!

Ivan in Antonija Zupan.
Cleveland, O., 4. novembra, '41.

PEVSKO IN DRAMAT. DRUŠTVO "DOMOVINA," BROOKLYN, N. Y. VABILO NA KRASNO IGRO

Naše pevsko in dramatično društvo "Domovina" priredi prihodnjo nedeljo, 9. novembra ob 4. popoldne v Slovenskem Domu na 253 Irving Ave. novo dramo v treh dejanjih "Vrni-tev" in sicer bo ta vpriporitev prvič na slovenskem odru v Ameriki. "Vrni-tev" je spisal leta 1931 Janko Strnad; ista opisuje tragedijo vojne, kakor-

snih se je že več vršilo in se žal še danes. Dompvina je zadnji čas vpriporila bolj veselo in smešne igre, času primerne; toda za sedanje žalostne čase bo pa gotovo ta žaloigra na mestu.

Iv igri nastopi 13 igralcev in igralke, ki so vsi izbrani za svoje vloge; upati je, da bo njih nastop 100%. Pred igro bo zbor zapel dve pesmi pod vodstvom Mr. Jerry Koprivška.

Tudi pevska društva potrebujejo podpore, zato prijazno vabimo vse rojake in rojakinje iz Greater New Yorka, da se udeležijo te naše igre dne 9. novembra ob 4. popoldne v Slovenskem domu. Vstopnina znaša 40 centov.

Ustanovnik društva zopet med nami

Na 40-letnici društva sv. Jožefa, št. 57 KSKJ dne 19. oktobra je tudi Domovina nastopila z večjo skladbo, venčkom Vodnikovih pesmi in eno krajšo. Obe sta želi velik aplavz.

Ko sem nastopil na odru v

PRETRESLJIVE VESTI IZ TUŽNE HRVAŠKE

Washington, D. C., 24. oktobra (JCO) — Osmega oktobra je prispel s svojo soprogo v Argentino hrvatski rojak, ki se mu je posrečilo pobegniti iz Paveličeve "neodvisne Hrvatske." Takoj po svojem prihodu je podal g. Defrančeski-ju, uredniku lista "Naša Sloga," ki izhaja v Buenos Aires-u pretresljivo izjavo o strašnih stvareh, ki jih je doživel v Paveličevi "državi." Bil je — imena iz znanih razlogov ne priobčujemo — petindvajset dni zaprt v zagrebških policijskih zaporih in petindvajset dni v taboru Drnje pri Koprivnici, odkoder je s petimi soujetniki pobegnil. Urednik g. Defrančeski si je njegovo pripovedovanje zapisoval in nam zapiske poslal. V današnji številki priobčujemo prvi del njegove strašne povesti, ki jo bomo v sledečih številkah nadaljevali.

Daleč od tega, da bi razpihali strasti ali izzivali povprečno mnenje, kar bi lahko bilo usodno za sredino, v kateri živimo in za čase, v katerih se te strašne in krvave strani naše zgodovine gode, priobčujemo to pretresljivo pričevanje v čast resnici in narodu, ki tako kričati trpi, da bi ameriška javnost in naše izseljenstvo, ki živita v svobodi, spoznala, kako daleč je veliko in srečno zemljo spravila morilska vojna, ki sta jo prinesla Nemec in Italijan, ki zdaj tekmujeta, kako bi brata naščuvala proti bratu. Vsakdo med nami, ki živimo v tej veliki in svobodni državi demokracije naj premišljuje o vsem, kar bo v tej resnični povesti čital, da bi s skupnimi močmi pomagali celiti rane, ki so jih prizadeli našemu nesrečnemu narodu. Sovražnikom iz tujine in domačim izdajalcem in krvnikom, ki so se ponudili tujcu v službo, bo sodil Večni Sodnik.

Ko bodo zajeli glavno vsebino tega pričevanja, bo vsem jasno, kaj je Paveličeva krvava prevara napravila iz Hrvatske in iz hrvatskega naroda v nekaj mesecih. Priče smo strašne drame, ki bodo njeni vpriporitelji morali zanjo odgovarjati s svojimi glavami, ker ni mogoče da bi ti zločini in te krvave strani krute sedanjosti ostale nekanonizirane in bile pozabljene. Edina uteha v tej strašni in krvavi tragediji, ki jo je Pavelič prinesel poštemu in častnemu narodu naj bo za vsakega poštenega Hrvata ta: da mimo Srbov in Slovencev trpe tudi vsi pošteni Hrvati, največja večina hrvatskega naroda, ki se tudi danes zavedajo, da ji obstanek ni mogoč brez svobode v Jugoslaviji.

Buenos Aires, 11. oktobra (J. C. O.) — Navdušenje naroda, ki v mislih še ni bil pri vojni,

zboru, sem v prvih sedežih zagledal urednika Glasila K. S. K. Jednote in njegovo gospo soprogo, nekdanja Brooklynčana. Ko je Mr. Zupan zopet slišal peti Domovino, so mu solze ginjenja porosile v oči, kajti tudi on je že pred 33 leti pel v tem zboru, saj je bil soustanovnik našega društva in večletni tajnik. Naša Domovina se po tako dolgi dobi še vedno drži svojega gesla: "Pesem naj naša se krepko razlega, za domovine in naroda čast."

Ko so tukajšnja društva dne 23. oktobra Mr. Zupanu pridelala poslovilen večer, smo mu v slovo in počast zapeli korško pesem in "Spet ptice pojo." Mr. Zupan se nam je zahvalil za to pozornost in nas bodril k vztrajnosti. Čudil se je tako številnemu zboru in da je bil med nami tudi navzoč še edini tukaj živeli soustanovnik Mr. Peter Vogrič, kajti vsi drugi so pristopili pozneje.

S pevskim pozdravom, Valentín Pavlič.

so prekinila nemška letala, ki so se pojavila nad Zagrebom okrog šestih zjutraj, a niso spustila bomb nad mestom. Tega dne je padel sneg, pomešan z dežjem. Sam sem bil v decembru prejšnjega leta na vojaških vajah. Ko sem videl, da je izbruhnila vojna, a da nisem dobil poziva, sem skupaj z drugimi odšel v kraj, ki mi je bil prej odrejen za slučaj vpoklica. Vlaki so bili polni vojakov in ljudstva, ki je zapuščalo mesto in odhajalo na deželo. Ko sem po treh dnevih potovanja prispel na zborna mesto, moje edince ni več bilo tam, a nihče mi ni vedel povedati, kje naj bi bila. Vrnil sem se v Zagreb in čakal na pozivnico. Vlak je prišel do Broda in tam obstal. Vojska na severu se je že umikala in v Hrvatski so se pojavili vstaši, pomešani z nemškimi vojniki. Po hladni noči, ki smo jo prečuli v Brodu sem se vtihotapil v vlak, ki se je z vojsko pomikal proti Zagrebu. Blizu Siska je vlak obstal, ker so ga obkrožili vstaši, ki so z nabitimi puškami obkrožili vozove in zahtevali, naj se vojska izkrci. Nemci so za nami, so govorili, vsak odpor je zastoj. Pobrali so iz vlaka puške in strelivo, razdelili orožje med ostale vstaše in se tako oboroževali. Od Siska do Zagreba sem prišel peš, prijeli me pa niso, ker nisem bil v vojaški obleki. Ko sem prispel v Zagreb...

"Sedaj bom jaz povedala, kaj se je godilo v Zagrebu, ko tebe ni bilo tam," ga je prekinila soproga.

Prihod Nemcev v Zagreb

"Čim je izbruhnila vojna, je vojska zapustila Zagreb in odšla na svoje položaje. Ljudstvo je nestrpno pričakovalo vesti z bojišča, a te vesti so bile žalostne. V sredo 9.ega aprila so se na zagrebških ulicah pojavili vstaši, oblečeni v nekakšne rumene "uniforme." Pohajali so po mestu s puškami v rokah, pripravljenimi za strel. Meščani so bili v glavnem mirni. V četrtek 10.ega aprila okrog štirih popoldne je pred našo hišo stal nek jugoslovanski častnik, skrit za ogalom. Pojavil se je avtomobil s strojico. Častnik se je z revolverjem v roki pogibal proti avtomobilu, da bi potrestil posadko, a avto ga je povozil in tako preprečil namero. To je bila predhodnica nemške vojske. Za njo so prihajali tanki in tovorni avtomobili, polni vojakov. Na Jelačićevem trgu se je zbralo nekaj vstašev in pobalinov, dočim se je meščanstvo zadržalo v glavnem mirno; slišalo se je kako ljudstvo govori: prišli so, da nam povedo vse tisto, česar jim že prej nismo dali. Vstaši so ho-

dili od hiše do hiše in silili ljudstvo naj izbežava hrvatske zastave in nemške, ki so jih sami nosili s seboj in jih obešali po hišah."

"Kdo pa so prav za prav ti vstaši?"

"To je sodrga z dna. To so tisti, ki so meščanom praznili žepi, tisti, ki so bili naučeni živeti od kraje in vlovov v stanovanju, neodgovorna mladina s temno preteklostjo, brez česti in brez vzgoje; na dan so dobivali po petdeset dinarjev in zraven tega jim je bilo ropanje dovoljeno, kar so seveda v obilni meri izkoristili. Med njimi je tudi nekaj dobrih, ki pomagajo, če morejo in kadar morejo. To so tisti, ki so jih pritegnili v vstaške vrste, ki bi jih pa ustrelili, če se ne bi odzvali ali pa pozapirali v taborišča. Ti bi najrajši slekli s sebe "uniforme," ki jim dela sramoto, a to bi se reklo igrati se z življenjem. — Sam poznam najmanj deset vstaških stražnikov, ki so pomagali ali šli na roko ujetnikom v zaporih in v taborišču, pristavi gospod, in mnoge so rešili pred težkimi mukami."

"Kakšno pa je bilo stališče dr. Mačeka?"

"Čim so Nemci prišli v Zagreb, so takoj zahtevali od dr. Mačeka, da sestavi vlado in sodeluje z nemškimi vojaškimi oblastmi. On je to odločno odbil in Nemci so ga zapirali v hotel "Milinov" na Jelačićevem trgu, kjer so ga dolgo časa stražili, vendar pod nobenimi pogoji ni hotel sodelovati z Nemci. Kakor v Zagrebu tako je po vsej Hrvatski začelo prihajati do neredomov in grozila je nevarnost večjih nemirov, zaradi česar bi bili ogroženi zlasti kmetje; zaradi tega in ker so se bali, da ne bi Nemci mučili dr. Mačeka, so člani meščanske in kmečke Zastite pristali na to, da skupaj z vstaši vzdržujejo policijsko službo v mestih in vaseh, vendar med njimi in vstaši ni nikdar bilo tesnega sodelovanja. Zastita je pripravljala prevrat in vse je že bilo pripravljeno, da se vstaši na dan 25.ega aprila razorože. Zarota pa je bila odkrita in nekdo noč so oboroženi vstaši vdrli v vojašnico in razorožili člane Zastite, ki jo je Pavelič razpustil in oblasti pozaple. Od tega dne dalje vso policijsko službo v Hrvatski vrše vstaši. Po 25.em aprilu so dr. Mačeka odpeljali na njegovo posestvo v Kupincu, kjer je bil pod nemško stražo zaprt in je smel na sprehod po svojem posestvu samo pod nadzorstvom. Kakšna je bila njegova usoda pozneje mi ni znano, ker je sploh težko vedeti, kaj se s kom dogaja v "neodvisni."

Tisk in zveze

"Zagreb je skoraj odcepljen od sveta. Vsakih šest ali sedem dni pride kak vlak, če progna ni razdrta. Prometnih zvez niso vzpostavili in še tisti vlaki, ki sploh vozijo, prihajajo in odhajajo neredno. Jaz sem, nadljuje pripovedovalec, peš šel od Karlovca do Sušaka, ker ni bilo vlakov. Edini redni promet je med Zagrebom in prisilnimi taborišči. Z nekaterimi je urejena zveza po železnici, tako z onim pri Koprivnici, z drugimi pa s tovornimi avtomobili. Poštna zveza med raznimi kraji je skoraj nemogoča, med "neodvisno" in ostalimi deli Jugoslavije pa je sploh ni. Zato se nikdar ne ve v enem mestu kaj se dogaja v drugem. Edina obvestila so — lepaki. Vsak dan, včasih po večkrat na dan jih lepijo po mestnih hišah. Narod se teh lepakov boji. Kajti vsak dan objavlja nove uredbe, razglase, zakone ali pa, največkrat, naznanjanja imena ustrelenih in obešenih. Drugi način naznanjanja novic so časopisi. Vsega dva časopisa izhajata. "Hrvatski Narod," ki ga urejuje znani Mile Budak in "Novi List," ki ga urejuje prof. Oršanić, ki si je prilastil hišo,

tiskarno, opremo in splošno lastninsko pravico nad "Jugoslovensko Štampo" (Novosti). Ta dva časopisa pišeta o Nemčiji in Italiji, o njunih zmagah in nikdar se niso priobčile, da so n. pr. Nemci izgubili dve letali. Vsak dan pišejo o izgubi enega nemškega letala in sto in sto angleških in ruskih letal. ... Radio daje sporočila po Paveličevih ukazih in po ves dan na radia igrajo gramofonske plošče s posnetki Paveličevih govorov. Na trgih in po ulicah so postavljeni zvočniki, da morajo meščani vsak dan poslušati, kaj je Pavelič govoril. A navzlic vsemu temu ljudstvo-le prihaja do pravih vesti.

Poslušanje tujih radijskih oddaj

Čeprav je pod velikimi kaznimi ali celo smrtno kaznijo prepovedano poslušati tuje postaje, jih ljudje vendarle poslušajo. Novice, ki jih kdo sliši po radiu, se širijo od ust do ust, seveda samo v pogovorih z zanesljivimi osebami in s pri-tajenim glasom. To pa ne more, da se ne bi drugo jutro vedelo že po vsem mestu, kaj se je ponoči slišalo iz Londona in iz Moskve. Ko smo že pri radiu, vam lahko povem še to: ko je Pavelič prevzel oblast v Zagrebu, je izdal ukaz, da morajo vsi Srbi, vsi Židje in vsi Hrvati, ki jih bo sam označil, oddati oblastem svoje radijske aparate. Z aparatom se je moralo oddati tudi po deset dinarjev. Zakaj ni nihče povedal, a tudi vprašati ni smel nihče. Lahko vam rečem, da se zunanje postaje poslušajo povsod, sam sem se o tem lahko prepričal v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Koprivnici, povsod, kjerkoli sem šel mimo in prosil zave-tja.

Ropanje v Zagrebu

V Zagrebu in prav tako na vsem ozemlju "neodvisne Hrvatske" vlada nered, brezvladje, nemiri, nasilje, teror, rop in krađe se brez odgovornosti, ubija iz maščevanja in skoraj bi dejal — z uživanjem, tistim rizikom in pokvarjenim življenjem, ki je prirojen samo ropenim ubijalcem. V Zagrebu niti ene trgovine, ali obrtne delavnice, ki je bila prej last Srbov, Židov ali Hrvatov, ki niso upognili svoje glave pred Paveličem, da je ne bi oropali, pokradli in končno odvzeli lastninku, brez odškodnine, brez pravice na pritožbo, ker so večino teh lastnikov poslali v prisilna taborišča, pobesili ali postrelili. Pridejo vstaši v trgovino in pravijo:

"To je vaša trgovina?"
"Je!" odgovori lastnik.
"Spremite nas na policijo!"
"Kakaj? ali imate zaporno povelje?"

"Ne vprašajte tamveč pojdite z nami!" odgovore vstaši z revolverjem v roki. Ko lastnik z njimi stopi na ulico, oni zapro trgovino, jo zapečatijo in s svojo žrtvijo odidejo na policijo. Ko se lastnik čez dva ali tri dni vrne, so vrata razbita in trgovina prazna. Če je v isti hiši živila trgovčeva rodbina, so jo preselili v drugo stanovanje ali pa v dvorano "Zagrebskega Zbora," kamor stlačijo vse tiste, ki so jih določili za prisilna taborišča. Ne samo trgovine, tudi zasebne hiše si prilastujejo na mistični način.

Beda in lakota

Hrane ni, obleke in obutve ni. Vse se kupuje na izkaznice. Ena obleka v dveh letih, zimski plašč v treh letih, par čevljev v enem letu. Zgodi se, da kdo pride v trgovino in hoče nekaj kupiti brez izkaznice. Vede, da je to ogleduh; kajti najstrožje je prepovedano prodati enega para čevljev odple-ljejo trgovca v prisilno taborišče. Tako napravijo navadno s tistimi, ki se jih hočejo rešiti ali jih odstraniti. Kadar pa v trgovino stopi nemški vojak, (Dalej na 4 strani)

OSNOVNA NAČELA KRŠČANSKEGA SOCIALIZMA

DELAVSKA OKROŽNICA LEONA XIII.

Iz latinskega izvirnika prevedel in s razlago opremil
DR. P. ANGELIK TOMINEC O. F. M.

Če se torej kdaj zgodi, da grozi kak nemir radi odhoda delavcev ali radi dogovorjene opustitve dela, ali da se zrahlja med proletarci naravne družinske vezi; ali da se sila dela verskemu prepričanju delavcev, ker se jim ne nudi dovolj prilike za verske dolžnosti; če preti v delavnicah ne-lavnica nevarnost za neomadeževano življenje radi mešanega spola ali od drugih nevarnih dražil za greh; ali da gospodarski red delavski stan stiska s krivičnimi bremenali ali ga zatira s pogodbami (pogoji), ki nasprotujejo osebnosti in dostojanstvu človeka; ali se dela škoda zdravju s čezmernim delom in ki ni prilagoden spolu in starosti, ob teh prilikah se jasno mora — v gotovih mejah — uporabiti moč in veljavnost zakona.

Te meje določuje isti razlog, kateri zahteva pomoč zakonov; da se ne sme več (štvari) pod-vreči zakonom, in da se ne sme dalje iti, kakor to zahteva ozdravljenje nepravil ali odvr-čanje nevarnosti.

56. Sveto se morajo čuvati pravice, v komurkoli se nahaja, in javna oblast mora skrbeti, da posamezni svoje obdrže, s tem da odvrča in maščuje krivice. Samo, da mora celo v zaščiti pravic zasebnikov pred-vsem gledati na najnižje in na ubogo. Rod bogatimov namreč, ki je ograjen s svojimi varstvenimi sredstvi, manj potrebuje javnega varstva; nesrečno ljud-stvo, ki nima za varstvo nobenih svojih moči, se najbolj opi-ra na državno zaščito. Radi tega mora država izkazovati pose-bno varstvo in skrb delavcem, ker se prištevajo k množici si-romašnih.

Država je po svojem poklicu dolžna skrbeti za javni blagor. Svojo nalogo vrši s tem, da ču-va pravico in red in sicer s pri-mernimi, za vse obveznimi za-koni, katerih izpolnitev lahko tudi s svojo javno močjo izsili. Zakoni morajo torej v prvi vr-sti služiti javnemu, splošnemu blagru, zato morajo biti, kakor pravilno poudarja papež Leon XIII., pravični in socialni.

Zakon je uredba pameti, ki ima za cilj splošni blagor, in jo napravi tisti, ki ima dolžnosti, skrbeti za splošnost. Zakon to-raj le tedaj dosega svoj namen, če služi s p l o š n e m u blagru. Splošnemu blagru pa služi le tedaj, če je v skladu z naravnim in pozitivnim božjim zakonom. Če temu nasprotuje, je zakon krivičen in neha biti ob-vezen.

Državna oblast torej preko-rači določene meje, če zahteva kaj naravno oporečnega, če zahteva več, kakor so na splošno ljudje v stanu izvršiti, ali če zahteva več, kakor je to potrebo-no s ozirom na splošni blagor. Celotno tedaj, kakor pravi papež Leon XIII., če groze nemiri ali štrajki, zakoni ne smejo nikdar iti dalje, kakor je neobhodno potrebno za javni blagor. Ka-kor je bistvo države, da skrbi za javni blagor državljanov, tako je tudi temelj vseh zakono-v, ki izražajo voljo države, javni blagor, preko katerega ne sme iti noben zakon, ker bi po-tem prenehal biti pravičen.

Poleg tega, da mora država skrbeti za pravično zakonodajo, je njena dolžnost tudi, da skrbi za socialno zakonodajo. Vsi so-delujejo za splošni blagor, zato se naj ga tudi vsi udeležujejo. Država je dolžna skrbeti za de-lavski stan, ker so delavski sta-novi tisti, ki s svojim delom ustvarjajo premoženje in boga-stvo držav. Država je dalje dolžna bolj skrbeti za reveže, kot za bogatine, ker le-ti ne po-trebujejo tolikanj podpore jav-ne oblasti. In delavci so tisti, ki tvorijo ogromno množino

bednih in zanemarjenih, za ka-tere je država dolžna skrbeti.

Socialna zakonodaja mora torej dandanes v prvi vrsti šči-titi pravice delavcev in dela, ali z drugimi besedami: ščititi donos dela, da bo prišel v tiste roke, ki so ta donos ustvarile. Večina zakonodaj si prizadeva, da bi odstranila zle učinke soci-alnega nereda, ne prizadeva pa si, da bi odstranila vzroke. In to je povod, zakaj socialna za-konodaja ne napreduje tako, kot bi morala. S tem namreč, ker ni zaščiten donos delavčevega dela, je možno, da je ved-no večja množica ljudi razla-ščena in seve tudi nezadovoljna z obstoječimi pravnimi razme-rami. Najvažnejša naloga so-cialne zakonodaje in zaščite de-lavstva torej je, da se delavstvu zagotovi donos dela in se mu le-ta tudi pravno zavaruje. S tem bo dovršen najvažnejši del socialne zakonodaje.

6. Država naj ščiti pravično lastnino

57. Toda bolje je, da se še nekaterih stvari večjega pome-na posebej dotaknemo.

58. Temeljno načelo pa je, da je treba z oblastjo in z za-konsko zaščito braniti zasebno lastnino. Zlasti pa je treba ohraniti ljudstvo v mejah dolž-nosti, ker je ogenj poželenja že tako zelo razpaljen, kajti če je dovoljeno, ne da bi to nas-protovalo pravičnosti, trditelj se za zboljšanje (razmer), ven-dar pa pravičnost prepoveduje in celotno vzklopne koristi te-ga ne dovoljuje, vzeti drugemu kar je njegovega in vsled vide-za neke nesmiselne enakosti na-valiti na tuje premoženje. Se-veda hoče raje večina delavcev s poštenim delom priboriti si boljše stanje, ne da bi komur-koli delali krivico, vendar ni majhno število takih, ki okuže-ni od zmotnih nazorov, v kate-rih je zbujejo teženje po novo-sti, ki na vsak način delajo na to, da bi množice vznemirili in druge privedli k nasilju. Vmes naj tu poseže državna oblast, brzda naj hujskače, ter naj va-ruje pravost delavcev pred pogubnimi teorijami in prave (legitimne) gospodarje pred nevarnostjo ropa.

Na prvi pogled se mora vsa-kemu, ki ni dobodra prebral in premislil okrožnice Leona XIII., čudno zdeti, kako more ta ve-liki socialni papež tako zelo šči-titi lastnino, saj je vendar ona vzrok, da je toliko gorja na sve-tu in da se prepad med tistimi, ki imajo vse in med tistimi, ki nimajo nič, vedno večja. To je pač čudna rešitev socialnega vprašanja. Rešena za tiste, ki imajo, nerešena pa za velikan-sko množico tistih, ki jih sproti vsak dan skrbi, če bodo imeli kaj jesti in obleči, ta teden ali ta mesec.

Toda motil bi se, kdor bi tako umeval velikega papeža. Pred-vsem je namreč tu treba pripo-mniti, da nikaka lastnina ni kri-va socialne bede na svetu. Saj lastnina in hrepenenje po njej tiči v naravi vsakega človeka. In če bi vsakdo imel dovolj lastni-ne, da primerno stanu preživi brez skrbi sebe in družino bi nihče ne zabavljal čez lastnino in nihče bi tudi ne trdil, da je last-nina kriva kake socialne bede. Kdor uživa nezmerno pijačo, mu škoduje, kdor čez mero kadi, mu prav tako škoduje, kdor čez mero hrani svoje telo, si pokvari zdra-vje. Nasprotno pa kdor vse to zmerno uživa, mu ne škoduje nič.

Dalje prihodnjš

Pred sodiščem

Sodnik: Vi tedaj priznate, da ste tožniku pripeljali klofuto? Imate še kaj pripomniti?

Tožener: Hm, če dovolite, go-spod sodnik, še dve ali tri klo-fuke bi mu rad dal.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izšla vsakega torka

Lestica Kratkoročne Slovenske Jednote v Zdravstvenih Odborih

5117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, OHIO

Vsi rokopi in glasovi morajo biti v našemu uradu najpozneje do ponedeljka dopoldne na priobitvi v števili tekočega tedna

Narodnja: \$0.24

Za član na leto: \$1.00

Za član na Ameriko: \$3.00

Za inostranstvo: \$3.00

OFFICIAL ORGAN OF AND PUBLISHED BY THE GRAND CATHOLIC SLOVENIAN CATHOLIC UNION of the U. S. A. In the Interest of the Order

Issued every Wednesday

OFFICE: 5117 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, OHIO

Phone: Henderson 3913

Terms of subscription: \$0.24

For members yearly: \$1.00

For not members: \$3.00

Foreign Countries: \$3.00

53

K 23-LETNICI PREMIRJA

Dan sv. Martina, ali 11. novembra leta 1918 bo posebno označen v svetovni zgodovini kot važen dogodek sklenjenega premirja minule ali prve svetovne vojne. Prihodnji tork bo torej od tega dneva poteklo že 23 let.

Kakor znano, je bilo to premirje med premaganimi centralnimi zavezniki in zmagovalnimi zavezniki podpisano v železniškem vagonu francoskega maršala Foch-a blizu vasi Rhetondes v Compegne gozdu, tri milje od mesteca Compegne in 21 milj severozapadno od mesta Senlis na Francoskem.

Ta zgodovinski vagon je bil do lanskega leta shranjen v nekem muzeju v Parizu; toda Hitler ga je dal kmalu po okupaciji Pariza prepeljati v Berlin, kjer se še danes nahaja.

S kakim navdušenjem in veseljem smo dan premirja pred 23 leti tudi v Ameriki obhajali, ima gotovo še marsikdo v dobrem spominu, tako tudi, ko smo nekaj tednov zatem pozdravljali in sprejeli naše fante ali ameriške vojake, ki so se vrnili. Naša Jednota je v označeni vojni izgubila pet svojih članov, katere smo v trajen spomin označili v Jednotini Spominski knjigi na 57. strani, ti so bili: Matthew Duller, Alojz Verbišar, John Mustar, Frank Intihar in Josip Kuhar; minule svetovne vojne se je pa udeležilo še 233 članov naše Jednote.

Prav je menda, da se zopet na ta dan premirja malo ozremo nazaj in vspetevamo grozne posledice minule svetovne vojne. Sledečih 12 držav se je borilo proti centralnim zaveznikom: Rusija, Francija, Velika Britanija, Italija, Združene države ameriške, Japonska, Rumunija, Srbija, Belgija, Grška, Portugalska in Črna gora. Centralni zavezniki so bili: Nemčija, Avstro-Ogrska, Turčija in Bolgarska. Vseh skupaj je bilo mobiliziranih 42,188,810 mož. Ubilih je bilo na strani zaveznikov 5,152,115, ranjenih 12,831,004, ujetih in pogrešanih 4,121,090. Skupaj 22,089,709. Na strani centralnih zaveznikov mobiliziranih 22,850,000, ubitih 3,386,209, ranjenih 8,388,488, ujetih in pogrešanih 3,629,820, skupaj 15,404,477.

Naše Združene države so imele tedaj na bojnih poljanah v Evropi 2,059,629 vojakov; od teh je bilo na mestu ubitih 37,541, za ranami jih je umrlo 12,934, ranjenih in pogrešanih je bilo pa 182,622. Skupni stroški Amerike v tej vojni so znažali 41 milijonov dolarjev.

Za letošnje 23. letnico premirja je predsednik Roosevelt izdal na narod ganljiv oklic, da bi se ta dan vsi živo spominjali vseh naših v minulih svetovni vojni padlih žrtv in ker se nahajamo zopet v še bolj strašni vojni, da bi prosili ta dan Boga, naj te grozne današnje razmere v Evropi ustavi in nam pripomore, da bi še v bodoče ohranili in čuvali našo ljubo deželo pred kletim sovražnikom tako tudi našo demokracijo in pripomogli za doseg zopetnega ljubelega svetovnega miru in svetovne demokracije.

Žal, da se bomo na letošnji dan premirja tudi mi, ameriški Slovenci z vso vno spominjali onih naših nesrečnih bratov in sester v stari domovini, katere je kruta sovražna sila podjarmila in nimajo več svoje strehe, ne svoje domovine. Združimo se ta dan z molitvijo in željo predsednika Roosevelta, da bi se kmalu napočil konec največje vojne vihr v svetovni zgodovini in da bi vsi narodi zopet živeli v miru in ne več pod tirani, ampak v pravem duhu demokracije.

Dajmo ta dan tudi obhajati na način, da bi sleherni izmed ameriških Slovencev prispeval \$1 za JPO, slovensko sekcijo, kakor to priporoča Mr. Janko N. Rogelj v svojem današnjem apelu na ameriške Slovence.

ORGANIZIRAJTE LOKALNE ODBORE

Sedaj je prišel čas; nobenega izgovora ni več. Jugoslovanski pomožni odbor, slovenska sekcija, vodijo in kontrolirajo slovenske bratske in podporne organizacije v Ameriki. Od najmanjše do največje, deset jih je: Slovenska narodna podpora jednota (Slovenska svobodomiseln zveza), Kranjsko-slovenska katoliška jednota, Ameriška bratska zveza, Slovenska dobrodela zveza, Jugoslovanska podpora samostojna Sloga, Slovenska moška Zveza, Slovenska ženska Zveza, Progressivni slovi in družba sv. Družine. Glavni odbori omenjenih organizacij imajo zadnjo besedo glede določevanj o vodstvu in delu te pomožne akcije. In tudi denar je varen; nobeden ga ne bo zaplenil. To je strogo ameriška pomožna organizacija, pod kontrolo državnega tajništva v Washingtonu, D. C. ter pod kontrolo 10 slovenskih bratskih organizacij.

Ali je bila še kdaj v zgodovini Slovencev kaka pomožna organizacija bolj varna, zanesljiva in odgovorna napram narodu, kot je slovenska sekcija JPO, katera posluje pod nadzorstvom federalne vlade, ki zahteva od organizacije vsaki mesec natančno poročilo o dohodkih in izdatkih.

V desetih slovenskih podpornih organizacijah v Ameriki je včlanjenih preko 160 tisoč članov in članic v obeh oddelkih. Velika številka! Prav vsa, verska in politična prepričanja so tam zastopana, pa vendar je mogoče, da je to samo ena organizacija, ki se je zavzela, da bo pomagala vsem trpečim in nesrečnim bratom in sestram v domovini, ki so Slovenci in Slovenke, ne da bi se ozirali na stan posameznika, ali na njegovo versko ali politično prepričanje. Zato vsi na delo to-stran morja, za vse onkraj morja! To bi moral biti naš klic: **Vsi za vse!**

Tajnik slovenske sekcije JPO, sobrat Josip Zalar je poro-

čal na zadnji seji v Chicagu, da so se organizirali lokalni odbori po sledečih naselbinah:

Joliet, Ill., št. 1; Cleveland, O., št. 2; Chisholm, Minn., št. 3; Sheboygan, Wis., št. 4; Milwaukee, Wis., št. 5; Ely, Minn., št. 6; St. Louis, Mo., št. 7; Chicago, Ill., št. 8; Waukegan, Ill., št. 9; Lloydell, Pa., št. 10; Butte, Mont., št. 11; Pittsburgh, Pa., št. 12; Farrell, Pa., št. 13; Lorain, O., št. 14; Clinton, Ind., št. 15; Salida, Colo., št. 16.

To je začetek. Sledeča bodo druga mesta prav gotovo. Šestnajst lokalnih odborov že nekaj šteje. To že kaže precej zaupanja in priznanja.

Blagajnik slovenske sekcije JPO, brat Leo Jurjovec je poročal, da je imel do 8. oktobra, 1941 sledeče dohodke:

Seja v dvorani sv. Štefana	\$ 31.80
Mike Popovich, slike	55.50
Obresti	.15
M. Bizjak, Luzerne, Pa.	10.00
Društva KSKJ (tajnik Josip Zalar)	391.00
M. Golnar, Cicero, Ill.	5.00
P. Perushek, Holton, Mich.	.50
Društva KSKJ (tajnik Josip Zalar)	521.20
Sv. Družina (Leo Jurjovec), Chicago, Ill.	50.00
Zapadna slovenska zveza, Denver, Colo.	500.00
Slovenska svobodomiseln podpora zveza	100.00
Lodge Three Star, št. 33, ZSZ	15.00
Družba sv. Moharja, Chicago, Ill.	25.00

Skupaj\$1,705.15

Vse to je prejel blagajnik do 8. oktobra. Zato se poziva vse lokalne odbore in druge, da naj nabrani denar pošljejo takoj na blagajnika Mr. Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Blagajnik je imel tudi stroške. Ti znašajo \$12.50. Plačal je premijo od varščine, ki jo mora imeti po sprejetih pravilih. Blagajniško knjigo si je nabavil sam ter jo tudi sam plačal. Pisalni papir in koverta je preskrbel tiskarna SNPJ, poslovneje je natisnila tiskarna v Jolietu—brezplačno. Noben odbornik nima plače; vsaka podpora organizacija skrbi, da je njen zastopnik odškodovan za zamudo časa in vožnjo. Zato ima blagajnik čiste blagajne \$1,692.65.

To so glavne novice od tajnika in blagajnika, ki sta jih prinesla na sejo, ki se je vršila v konferenčni sobi SNPJ v Chicagu, Ill., dne 16. oktobra. Drugo vam prinese zapisnik.

Društveni uradniki po slovenskih naselbinah, ustanovite lokalne odbore! To je apel vaše organizacije, to je poziv vseh slovenskih bratskih organizacij v Ameriki. Zastopniki vseh organizacij so edini in složni v skupnem delu za vse trpeče in nesrečne v domovini. Tako nastopite tudi vi po vseh naselbinah, bodite veliki v velikih časih, pred očmi naj vam bo samo vaš nesrečni brat in sestra onkraj morja.

Bodrite tudi druge k delu, govorite večkrat o usodi in katastrofi slovenskega naroda v domovini. Priznajte, da ste sin ali hčer tistega naroda onkraj morja, ki trpi najhujše muke, toda vas niti more vprašati, da bi mu pomagali.

Otresite se tistih izgovorov in vzrokov, ki dajejo priliko vsem drugim, da ostanejo neaktivni. "Tu ni nobenega izgovora ali vzroka, tu je samo eno vprašanje: Ali boš pomagal, ali ne?"

Zaupanje v slovensko sekcijo Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki pa res ni potreba prekrivati ali zatajevati: **Zaupanje garantira državno tajništvo in deset slovenskih bratskih organizacij, ki predstavljajo in zastopajo vse Slovence in Slovenke v Ameriki!**

In s tem je povedano vse.

Janko N. Rogelj,

direktor publicitete za slovensko sekcijo JPO.

STO TISOČ DOLARJEV!

To je velika številka! To je že precej denarja. Sto tisoč dolarjev potrebujemo za prvo pomoč. Kje jih bomo dobili? V Ameriki! Kdo jih bo dal? Dobra in usmiljena srca naših Slovencev in Slovenk. Ali je to mogoče? Menda ja!

Deset slovenskih podpornih in bratskih organizacij v Ameriki, ki so članice slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora imajo danes 160,000 članov in članic v obeh oddelkih. Okoli 42,000 članov in članic štejejo mladinski oddelki. Ako bi te izpustili, ostane še 118,000 članov in članic odraslega oddelka. Ako odštejemo še 18,000 članov, ki pripadajo k več organizacijam, ostane nam še 100,000 članov in članic, kateri bi dali SAMO PO EN DOLAR za bedne in nesrečne brate in sestre v domovini. Nekateri so dali že več, nekateri bodo še dali, pa bi prišlo povprečno na vsakega člana po en dolar.

To se prav lahko stori, ako hočemo naša podpora društva z dobro voljo in večjim zanimanjem to delo storiti. Sedaj je prilika za to akcijo, ko se vršijo letne seje v mesecu decembru.

Vsota ni velika. V sedanjih časih že lahko naš povprečni človek pogreši en dolar. Če bi nekateri ne mogli dati, bi to nadomestili drugi, ki bi dali par dolarjev več, da bi prišlo povprečno na vsakega člana ali članico en dolar.

Sto tisoč dolarjev je velika številka. To lahko zmremo, samo če hočemo. V dveh mesecih to lahko storimo. Za SREČNEJŠE BOŽIČNE PRAZNIKE IN BOLJŠE NOVO LETO NAŠIM DRAGIM V DOMOVINI—DAM EN DOLAR. Tako nekako bi rekli ter dali našemu društvu tajniku ali tajnici, ki bi poslal nabrani denar na pristojno mesto.

Vsako društvo bi skrbelo, da bi poslalo svojo kvoto: kolikor članov, toliko dolarjev. Kaj mislite o tem? To je izpeljivo, ako bi se naši društveni uradniki zavzeli za iniciativo takoj. Treba bi bilo malo truda in dela. Zakaj ne? Ali ni sleherni izmed nas poklican in pozvan, da pomaga v teh groznih časih, katere preživlja naš narod v domovini?

Ali bi bili naši glavni odbori pripravljeni, da sami dajo enak apel na vsa društva? Mislim, da je to njih naloga in dolžnost. Tako bi šel tudi apel na vse urednike in pomožne urednike naših uradnih glasil, da bi takoj pričeli pisati o predloženi ideji ali načrtu. Tako bi tudi apelirali na vse druge samostojne slovenske časopise, da se pridružijo skupni akciji takoj.

Po naših slovenskih naselbinah imamo dosti pridnih in zavrednih mož in žena, ki radi dopisujejo v slovensko časopisje v Ameriki. Kje ste danes? Prosimo vas v imenu slovenske sekcije Jugoslovanskega pomožnega odbora, da tudi vi izrazite svojo misel ter podprete načrt, ki je lahko izpeljiv, ako vsi nesebično primemo za delo ter ga završimo. Prosimo vas v imenu trpečega naroda v domovini, da priskočite na pomoč.

Vprašajmo slehernega Slovenca ali Slovence v Ameriki, naj da en dolar pred novim letom za tužno domovino. In če kdo

da več, še boljše: kdor hitro da, dvakrat da!

Sedaj se to: Slovenska sekcija JPO kliče na delo vse Slovence in Slovenke v Ameriki. Tu ni nobene razlike, kakor ne bo nobene razlike, ko se bo dajalo potrebnim in ubožnim v domovini. Zato nabiramo denarne prispevke, ker se nam smili ves narod v domovini, pred katerim nima nobenega usmiljenja njegov sovražnik.

Slovenec in Slovenka, ki si član ali članica te ali one slovenske organizacije, ki pripadaš temu ali onemu društvu, oba sta poklicana, da gresta na sejo v mesecu novembru ali decembru. Na seji zagovarjajte ta načrt, da društvo pošlje svojo kvoto dolarjev v pomoč nesrečnejšem v domovini. Vsako društvo naj na svoj način reši to nalogo. Poročajte v časopisih o vaših uspehih, da boste zbudili vse one, ki se še niso zganili za pomožno akcijo.

Sto tisoč dolarjev lahko naberejo v dveh mesecih, ako vsi delamo, žrtvujemo in dajemo; posamezniki tega ne morejo storiti. Pokažimo našo pravo slovensko voljo in moč, da bom saj enkrat videli, kaj mi lahko združeni dosežemo.

Bratje in sestre, dajte vsak po en dolar za svojo nesrečno in na križ pribito Slovenijo!

Naš prvi cilj je sto tisoč dolarjev!

JANKO N. ROGELJ,

direktor publicitete slovenske sekcije JPO.

RDEČI KRIŽ VEDNO PRAVLJEN ZA POMOČ

Chicago, Ill.—Kako je ameriški Rdeči križ v vsakem slučaju

takoj pripravljen pomagati, nam kaže slučaj, kako je bilo nekemu vojaku, ki odslužuje vojaški rok v Fort Custer, Michigan, omogočeno, da je kaj hitro prišel obiskat svojo nevarno obolelo mater v Chicagu, Ill. Vse priprave in vsa poizvedovanja je trajalo komaj nekaj ur in vojak je že stal ob postelji svoje bolne matere.

Predno se vojak izda tako dovoljenje, zahtevajo vojaške oblasti poročila od postaje ameriškega Rdečega križa, ki je v mestu vojakevega doma, ali v neposredni bližini njegovega doma. — V tisoč slučajih je že čikaška postaja Rdečega križa pomagala samo pretekli mesec.

Zgoraj omenjeni slučaj je potekal takole: Brzjav z vojaškega tabora v Fort Custer je sprejela postaja Rdečega križa v Chicagu ob 9:15 zjutraj, v katerem zahteva vodja Rdečega križa vojaške postojanke, pojasnila o boleznih vojakove matere. Vodstvo postaje Rdečega križa v Chicagu, je takoj šlo na delo. Na dom bolnice niso mogli telefonirati, ker niso tam imeli telefona, zato je uslužbenec Rdečega križa moral poiskati vojakovega očeta, ki je delal v tovarni, da mu je dal naslov zdravnika, ki je zdravil bolnico. Zdravnik je potrdil, da je stanje vojakove matere resno nevarno in bi bilo umestno, da bi sin čimprej prišel. Ta pojasnila je Rdeči križ takoj brzojavil vodji Rdečega križa v Fort Custer. Tam sta vodja in bolničarka Rdečega križa, ki je tam zaposlena, pomagala vojaku spraviti potrebne reči skupaj, da je lahko že ob 1. popoldne šel na vlak. Ob štirih popoldne je bil že ob strani bolniške postelje svoje matere, ki se je silno razveselila. — Tako hitro je poslovanje Rdečega križa.

NAŠIM POKOJNIKOM V SPOMIN

Za praznik Vernih duš

Vse prekmalu, bratje, sestre ste nas zapustili, vse prerano v dolgo večnost ste se preselili! Vse prekmalu že gomile ruša vas pokriva; vse prerano srce vaše že trohni, počiva! Mi vas v spominu blagem bomo ohranili, venčali grobove vaše in za vas molili.

Ivan Zupan.

Obrambno-varčevalni bondi se morejo kupiti na več kot 16,000 poštinih uradih in v 9,000 bankah širom Zedinjenih držav.

BOG POVSOD JE PRIČUJOC

(Prevod iz angleščine)

Bog povsod je pričujoč, sicer njega se ne vidi; v svojem stvarstvu je navzoč stopi le, v naravo pridi!

V cvetu rože kaže se, v listju drevja ti šepče; v žarkih sonca doli zre, v zvezdah jasnih kras ti meče.

Ko grmi in bliska se, treska po nebesnem svodu, ko se mavrica razpne, kakor prestol je Gospodu.

Kamorkoli se ozreš, kvišku, ali pa v naravo, čutiš, vidiš, kmalu zveš, božje stvarstvo, božjo slavo.

Ivan Zupan.

BEHRING, REŠITELJ OTROK

Na božično noč, leta 1891 so prinesli na berlinsko kirurško kliniko hudo bolnega otroka. Imel je visoko vročino, hud kašelj in komaj je dihal. Ni bilo nobenega dvoma, da je imel otrok davico. Na ozdravitev ni bilo več misliti.

Tedaj se je spomnila sestra na infekcijskem oddelku, da ji je šef nekoč naročil, naj pri kakem posebno hudem primeru davice pokliče nekega štabnega zdravnika Behringa, ki je zadrževal, da je iznašel novo sredstvo proti davici.

Čez nekaj časa je prišel v bolnišnico visokorasel, 35 let star zdravnik. Kot da bi ne bilo nič posebnega, je vzbrizgal otroku neko rumeno tekočino, kake pol ure počakal pri njem, nato pa je mirno odšel. Drugo jutro je otroku odleglo. Bil je že izven smrtno nevarnosti. Kakor da se je zgodil čudež. Nihče si ni mogel razložiti tako nenadnega ozdravljenja.

Svet se je oddahnil

Pozneje se je izkazalo, da zgodba o tem davičnem otroku in Behringovem serumu ni resnična. Je to v glavnem le legenda. Toda legenda nastanejo le okoli velikih mož, ki so s svojim delom in s svojimi idejami svetu res nekaj dali. So torej vendarle slika neke zgodovinske veličine.

Tudi v našem primeru je tako. Kajti vsaj na približno podoben način je prodril Behringov serum v medicinsko znanost. Stoletja je bil človek proti davici brez moči, stoletja so morali gledati zdravniki, starši in učitelji, kako je hodil morilni angel v obliki davice med otroke in neusmiljeno redčil njihove vrste. Pa je nena doma vstal mož, ki se je ojunčil in napovedal boj tej otroški morilnici. Uspel je, njegov serum se je obnesel, število za davico umrlih je naglo padalo.

Revolucija v medicini

Skoro pol stoletja je že tega, ko je Behringova iznajdba globoko in revolucionarno posegla v ustroj interne medicine. Behringov serum ni bil nekaj slučajnega. Nastal je po letih najtršega dela, bil je uspeh neskončnih poskusov, pri katerih so sodelovali strastno znastve-

no iskanje, dobra metoda in genij. Petdeset let je sedaj tega, ko je neznani asistent na higijskem zavodu berlinske univerze, ki je bil pod vodstvom Roberta Kocha, objavil članek o imuniteti davice in tetanusa pri živalih.

S tem uspehom še ni bil zadovoljen, ampak je zagrizeno delal naprej. Njegov cilj je bil: iznajti serum proti davici pri ljudeh. Spomladi leta 1893 je že toliko napredoval, da je lahko dal bolnišnicam v Berlinu, Monakovem in Leipzigu prve količine seruma. Uspeh ni izostal. Število na davico umrlih je padlo v Nemčiji na petino. Če je znašalo prej 70 do 80%, je padlo sedaj na 15 do 20%.

In še serum proti tetanusu

Behringov genij se ni ustavil pri iznajdbi prvega seruma. Njegovega ustvarjalna sila je ostala še v naprej plodovita. Kakor je iznašel serum zoper davico, je ob Kitasatovem sodelovanju iznašel tudi serum zoper tetanus.

(Nadaljevanje s 3 strani)

zanj ne veljajo izkaznice. Kar zahteva, to se mu mora dati. Nemci plačujejo vse z markami, ki nimajo nobene veljave, a jih morate vzeti za vrednost 20 dinarjev za vsako. Večkrat pa Nemci tudi dajejo potrdila namesto denarja. Odnosi so doberšen del obleke in obutve. Kmetje ne prihajajo v mesto in ne prodajajo ničesar. Silili so jih, naj prinašajo v mesto svoje pridelke, pa so jih najprej kupovali Nemci, potem vstali, a ostane, podoben ničli, je bil za meščane; za njimi so prišli na vrsto Srbi in židje, ko se nič več ni moglo kupiti. Ljudstvo je potrto in lačno ter živi v bedi in pomanjkanju. Nič več ni v Zagrebu nekdanje veselosti in prešernosti. Že pred sončnim zahodom po ulicah ni živih duš več, razen straž. Vsakdo se skriva v svoje stanovanje in čaka — da nekdo potrka na vrata in ga povabi na policijo.

Kmetje pomagajo preganjancem

Srbom in židom so ukazali, naj se preselijo iz Zagreba v predmestja. Zapustiti so morali svoja stanovanja in svoje hiše in iskati druga, a drugih stanovanj ni. Njihove hiše v mestu so zasedli Nemci. Da bi se spoznalo žide med drugimi meščani so odredili, da morajo na prsih in na hrbtu nositi rumeno krpo velikosti 20-10 cm. Za te krpe so morali plačati po sto dinarjev. Ko so z njimi prihajali v vozove cestne železnice, so meščani navadno vstajali s svojih sedežev in jim ponujali prostor, kar je sicer bilo prepovedano. Ni to sramota za vas, temveč za nas, so govorili meščani. Ko so kmetom prepovedali prodajati svoje pridelke Srbom in židom, so hodili po hišah in jim ponujali, in če je bil kdo brez denarja, mu ni bilo treba plačati. Ko so vstajali in nemški vojaki začeli kmetje pričakovati že pri vходу v mesto, in tam od njih kupovati, kar so nosili v mesto, so kmetje nehali prihajati v Zagreb. Na vsakem koraku in pri vsaki priložnosti dežaleni in meščani kažejo svojo ljubezen do tistih, ki so preganjani, tako da mirno lahko trdimo, da je 90% Hrvatov proti današnjemu stanju v Hrvatski, a Pavelića ne morejo videti ne živega ne mrtvega. Begunce iz taborišč in tiste, ki se skrivajo po vaseh pred vstaji kmetje skrivajo in lahko se jim mirno zaupa.

Stopnjevanje vprašanje

Mož ženi, ki nosi umetno lasuljo: "Kako le moreš nositi lase, ki jih je prej nosila druga oseba?"

Žena: "In ti, kako le moreš nositi čevlje, ki jih je prej nosilo drugo tele?"

K. S. K.

JEDNOTA

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila, 1894. Inskripcijirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januara, 1898.

GLAVNI URAD: 351 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.
Telefon v glavnem uradu: Joliet 5448; stanovanje gl. tajnika: 9448.
Od ustanovitve do 30. septembra, 1941 znaša skupna izplačana podpora \$8,057,870

ČASTNI PREDSEDNIK: FRANK OPEKA, NORTH CHICAGO, ILL.
GLAVNI ODBORNIKI

Glavni predsednik: JOHN GERM, 817 East "C" St., Pueblo, Colo.
Prvi podpredsednik: JOHN ZEPHAN, 2723 W. 15th St., Chicago, Ill.
Drugi podpredsednik: MATH PAVLAKOVICH, 4715 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
Tretji podpredsednik: JOSEPH LEKSAK, 195-2nd St., N. W., Barberton, O.
Četrti podpredsednik: MIKE CERKOVNIK, P. O. Box 267, Ely, Minn.
Peta podpredsednik: JOHANA MOHAR, 1138 Dillingham Ave., Sheboygan, Wisconsin.

Šesti podpredsednik: GEORGE PAVLAKOVICH, 4573 Pearl St., Denver, Colo.
Glavni tajnik: JOSIP ZALAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomoćni tajnik: LOUIS ŽELEZNIKAR, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blaginjak: MATH P. SLANA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Duhovni vođa: REV. MATH BUTALA, 416 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Vrhovni zdravnik: DR. M. F. OMAN, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR
Predsednik: GEORGE J. BRINCE, 716 Jones St., Eveleth, Minn.
I. nadzornik: MARY E. POLUTNIK, 1711 E. 30th St., Lorain, O.
II. nadzornik: FRANK LOKAR, 1332 Hawthorne St., Pittsburgh, Pa.
III. nadzornik: JOHN PEZDERTZ, 14904 Pepper Ave., Cleveland, O.
IV. nadzornik: MARY HOCHVAR, 2141 Miller Ave., Cleveland, O.

PINANČNI ODBOR
FRANK J. GOSPODARIC, 300 Ruby St., Joliet, Ill.
MARTIN SHUKLE, 811 Avenue A, Eveleth, Minn.

RUĐOLPH G. RUDMAN, 400 Burlington Rd., Wilkesburg, Pa.
POROTNI ODBOR

JOHN DECMAN, 1102 Jancey St., Pittsburgh, Pa.
AGNES GORIŠEK, 5336 Butler St., Pittsburgh, Pa.

JOSEPH RUSS, 1101 E. 8th St., Pueblo, Colo.
JOHN OBLAK, 215 W. Walker St., Milwaukee, Wis.

WILLIAM F. KOMPARE, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
UREDNIK IN UPRAVNIK GLASILA

IVAN ZUPAN, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.
VODJA ATLETIKE

JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., North Chicago, Ill.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote, naj se pošiljajo na

glavna tajnika JOSIPA ZALARJA, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.; dopise,

društvene vestni, razna naznanila, oglase in naročnino pa na GLASILO K. S.

K. JEDNOTE, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA

SPREMEMBE

v članstvu za mesec september, 1941

MLADINSKI ODDLEK

Novi člani načrta "AA"

Pri društvu sv. Jozefa, št. 2, Joliet, Ill.—34980 Raymond L. Gaus.

Pri društvu sv. Družine, št. 5, La Salle, Ill.—35019 Allen Henry Gorgal.

Pri društvu sv. Roka, št. 15, Pittsburgh, Pa.—35033 William Joseph Jandrich.

Pri društvu sv. Jozefa, št. 21, Presto, Pa.—35020 Patricia Louise Vanzin.

Pri društvu Jezus Dober Pastir, št. 32, Emmelaw, Wash.—35035 John Edward McHugh.

Pri društvu, 35035 John Edward McHugh, 35037 James Martin McHugh.

Pri društvu, 35037 James Martin McHugh, 35039 Margaret Ann McHugh.

Pri društvu, 35039 Margaret Ann McHugh, 35039 Barbara Alice McHugh.

Pri društvu Marije Device, št. 50, Pittsburgh, Pa.—35021 John Joseph Cain.

Pri društvu sv. Jozefa, št. 53, Waukegan, Ill.—34983 Marcia Catherine Mall.

Pri društvu sv. Cirila in Metoda, št. 59, Eveleth, Minn.—34991 Philip P. Gregorich.

Pri društvu sv. Jazeva Evangelista, št. 65, Milwaukee, Wis.—34994 Jerry Curtcock.

Pri društvu, 34995 Mary Curtcock, 34997 William J. Lukisch.

Pri društvu, 34999 Thomas Earl Lukisch.

Pri društvu Marije Sedem Žalosti, št. 61, Pittsburgh, Pa.—35002 Frances Mathilda Mares.

Pri društvu sv. Jozefa, št. 103, West Allis, Wis.—45005 John P. Rasbornik.

Pri društvu, 35006 Donald Rasbornik, 35007 Anton Martinich.

Pri društvu sv. Genovefe, št. 106, Joliet, Ill.—35024 Philip Edward Brick.

Pri društvu, 35050 Therese Antoinette Roman.

Pri društvu, 35051 Anne Therese Kern.

Pri društvu sv. Srca Marije, št. 111, Barberton, O.—35052 Elsie Frances Loh.

Pri društvu sv. Roka, št. 113, Denver, Colo.—35000 Victor Wright.

Pri društvu sv. Ane, št. 120, Forest City, Pa.—35053 Lucille Ann Swezel.

Pri društvu, 35054 Joseph Tomazic, 35055 Mary Dolores Volk.

Pri društvu, 35056 Bernard Joseph Mayers.

Pri društvu sv. Ane, št. 123, Bridgeport, O.—35025 Louis Anthony Raskovich.

Pri društvu sv. Ane, št. 129, La Salle, Ill.—35087 Betty Lou Pietrucha.

Pri društvu, 35088 Stefan Klobucar.

Pri društvu sv. Cirila in Metoda, št. 144, Sheboygan, Wis.—35044 John M. Vertacic.

Pri društvu, 35045 Joseph L. Stubler, 35046 John Roger Mervar.

Pri društvu, 35047 Janice T. Mervar, 35048 Petrek Le Brezonik.

Pri društvu sv. Jozefa, št. 146, Cleveland, O.—35048 Donald Papez.

Pri društvu sv. Jeronima, št. 153, Canonburg, Pa.—35026 Dominic Deloz.

Pri društvu, 35027 John Dellorzo Jr., 35028 Matthew Dellorzo.

Pri društvu Kraljica Majnika, št. 157, Sheboygan, Wis.—35059 Patricia Ann Schmidt.

Pri društvu, 35060 Marilyn Jean Smith, 35061 Patricia Ann Smith.

Pri društvu sv. Mihaela, št. 163, Pittsburgh, Pa.—35062 Frances Yashash.

Pri društvu sv. Jozefa, št. 169, Cleveland, O.—35066 A. Helen Marie Svrga.

Pri društvu, 35067 A. Valentin Victor Habjan, 35070 Janet Turk.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 174, Willard, Wis.—35011 William Louis Gregorich.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društvu sv. Ane, št. 232, Pittsburgh, Pa.—35080 Martin John Berdik.

Pri društvu sv. Antona Padovanskega, št. 180, Canon City, Colo.—35071 Barbara Alice Lippis.

Pri društvu Marije Pomagal, št. 183, Homer City, Pa.—35076 Robert Coltri.

Pri društvu sv. Helene, št. 193, Cleveland, O.—35077 Ronald Charles Pinnat.

Pri društvu, 35078 Raymond David Slegar, 35080 Thomas Michael Lenich.

Pri društvu sv. Ane, št. 206, Butte, Mont.—35049 Ellen Arlen McManmon.

Pri društvu Marije Cistega Spočetja, št. 211, Chicago, Ill.—35015 Patricia Mary Bollig.

Pri društvu sv. Terezije, št. 223, South Chicago, Ill.—35079 Richard John Susak.

Pri društv

Josip Stare:

LISJAKOVA HČI. POVEST

Mrakova neodločnost je bila kriva, da se ni prav nič razbi-
stril razmerje med njim in že-
no. Vpeme v njunem zakon-
skem življenju je ostalo nesto-
novito in časih se je zmrčilo
že tako temno, da je bilo misli-
ti sedaj in sedaj treščiti. Klotil-
da je bila zopet doma, ali nihče
ni vedel, ali sta si z možem do-
bra ali ne. Nista se pričala,
nista se ljubila, ampak po stari
navadi sta živela drug poleg
drugega in vsak je storil, kar
ga je bila volja. On je tičal v
prodajalnici, ona pa je hodila
po šetališčih in veseljah.

V toplicah se je Klotilda do
dobra otresla vseh družbenih
zizrov, ki so jo prej še nekoliko
zadrževali v svobodnem življe-
nju in gibanju. Sedaj ni več
marala, da bi jo povsod spre-
mljala teta Brigita, ampak kar
sama je hodila na sprehod ka-
morkoli, ali v Latermanov dre-
vored ali v "Zvezdo" h godbi.

Seveda, sama ni bila skoro
nikdar. Dobro je vedela, kdaj
in kje dobi družino, in brž ko
je stopila na ulico, je srečala
kakega znanega častnika, ki se
ji je pridružil in se ni ločil od
nje, dokler se ji je ljubilo iz-
prehajati. Najrajši se je oša-
bno šetala po "Zvezdi" v novih
svojih opravah, ki jih je prin-
esla iz tople, češ, naj vidi-
ljubljanske gospe, kako se no-
si velika gospoda po svetu.

Seveda, prave gosposčine le
ni razumela, pa je oponašala le
takšne ničemerne ženske, ki so
vse prej nego velika gospoda.
Kadar se je torej tako opravl-
jena šopirila in grohotala s
svojimi spremljevalci, tedaj so
se preprosti ljudje pač ustav-
ljali in se ozirali za njo, ali ni-
so se ji čudili, ampak majali so
z glavo in se ji posmehovali.
Gospe pa so jo le mimogrede
skrivaj pomerile z očmi in si
druga drugi rekle pomembno
besedo. Ko bi Lovro Mrak se-
daj hodil v gostilne, čul bi vse
drugačne pomenke nego takrat
v kazi, ali ker se ni ganil z
doma, ni čul ničesar in bilo je
bolje zanj.

Začela se je zopet gledališka
doba. Klotilda je imela zopet
svojo ložo v prvem nadstropju
in se je vedla v nji drzno in
prevzetno kakor še nikdar.
Včasih je prisledla teta Brigi-
ta, še rajši pa je bila sama, da
je bilo več prostora njenim ka-
valirjem, ki je niso nikdar pu-
stili same. Često so jo kratko-
časi tako dobro, da ji ni bilo
do tega, kaj se godi na odru, in
včasih se je kar glasno zasme-
jala prav tedaj, ko so bili dru-
gi do solz ginjeni.

Zgodilo se je tudi, da je ob-
činstvo nevoljno sikalo proti
loži, ker ga je motil govor in
smeh. Ahnenfels, ki se je kma-
lu za njo vrnil z dopusta, je se-
del malone vselej pri nji v loži,
in že so po Ljubljani očito go-
vorili, da je on prvi kavalir
Mrakove žene.

Teta Brigita je bila presreč-
na z uspehom, katerega je do-
segla po dobro premišljenem
zavajanju svoje nečakinje. Kar
srce ji je igralo od zlobnega

veselja, kadar je pomislila, ka-
ko dobro se mašuje Lisjakovi
hčeri, ker jo je nekdanji njen oče
spravil iz hiše. Zenska izprije-
nega srca in hudobne duše pa
je Brigita sploh tudi v tem už-
vala in se radovala, da je vide-
la drugo na opolzkih potih, ka-
mor sama ni mogla več zahaja-
ti. Toda zadovoljna še ni bila
popolnoma, ampak še bolj je
hotel v npravo izprijenost po-
grezniti Klotilda, katere niti
trenutek ni izpustila iz oblasti.
Nekega dne je prišla vsa vese-
la k nji kakor vselej, kadar se
ji je kaj posrečilo. Bila je do-
cela nemirna in iz njenih is-
krečih oči je Klotilda takoj
uganila, da ima nekaj posebne-
ga na srcu.

"Kaj dobrega, teta?" jo je
vprašala in ji za pozdravilo sti-
snila roko.

"Ahnenfels je bil pri meni,"
je odgovorila starka nekam za-
upno in skrivnostno.

"Ahnenfels!" se je začudila
Klotilda, "kaj pa je hotel pri
vas?"

"Najel je sobo in zelo se vese-
li," je rekla teta zasopla, po-
tem pa nadaljevala potasneje:
"Zjutraj mi je Krulac odpove-
dal, zakaj premeščen je v Novo
mesto. Ko sem šla nato na trg
in sem bila ravno za škofijo pri
mokrjih, pride Ahnenfels od
šentpeterske vojašnice proti
meni in me vpraša, kaj je nove-
ga. Povedala sem mu, da imam
prazno sobo, on pa mi je ves
vesel odgovoril, da jo pride po
obedu pogledat, zakaj s seda-
njim stanovanjem ni kar nič
zadovoljen in ravno si išče dru-
gega. Res je prišel, ozrl se le
površno po sobi in mi kar takoj
odšel aro."

Klotilda je osupnila in ni ve-
dela, kaj bi rekla; rdečica jo je
polila po vsem obrazu.

"Ali te ni sram, Klotilda?"
jo je pograjala starka in se hu-
domušno nasmejala. "Poglej
jo no, kako je rdeča kakor de-
klica 15 let, ki si je prvokrat v
svesti, da se možke oči upirajo
vanjo!"

"Teta, ali je pač res tako, ka-
kor ste povedali?" jo je vpra-
šala nečakinja skrbno, sumnja-
joč, da ni bilo vse zgolj na-
ključje.

"Zakaj bi ne bilo res?" ji je
ugovarjala teta in je bila neko-
liko v zadregi; "videla boš že
prvega dne prihodnjega mese-
ca, da je res."

"Bodisi," je zavrnila lahko-
umno Mrakova žena, ki je ime-
la tudi že vse osnovne, "jaz sem
pri tej stvari popolnoma ne-
dolžna."
"Seveda si nedolžna," jo je
potolajila Brigita in se zasme-
jala na ves glas. Nato jo je
prijela za roko, pogledala ji v
oči, kakor bi jo hotela prebosti,
zopet se nasmejala in jo vpra-
šala prav zaupno:

"Klotilda, kaj ne, letos pri-
deš po zimi pač včasih k meni,
da mi ne bo s starimi kostmi to-
liko treba po stopnicah? Kaj
ne, da prideš?"

"Veste, da," ji je kratko od-
govorila nečakinja in se je
umevno nasmešnila.

KAKO SMO POTOVALI PO KANADI

(Piše Michael J. Prebilich,
Eveleth, Minn.)

Ustavim se pred nego gasolin
postajo, ker nisem videl nikogar
zunaj, zato začnem z avtomobil-
skim rogom tuliti. Takoj za tem
prileti iz hiše ven oskrbnik po-
staje, oblečen v nočni obleki ter
mi obenem hitro ukaže biti tiho.
Reče mi, da ne smem razgrajati,
ker že vsi ljudje spijo. Vprašam
ga, zakaj gredo vsi ljudje tukaj
tako zarana v posteljo. "Saj na
moji uri je šele pol devetih." Mi

odgovori mož "Kaj ne veš da je
že ura 10.30 zvečer?" Nadalje
mi razloži, da se tukaj ravna-
jo po (Eastern Standard Time) in
povrhu tega imajo še Daylight
Saving time.

Mi smo vseeno dobili kabino
in v njej dobro po minnesotsko
spali. Drugi dan je bil torek.
Ljudje so povsod na okoli že
ob štirih zjutraj vstajali (oziro-
ma po naši uri). Mi smo se pa
držali po našem času ter smo
vstali ob 6:45 zjutraj.

To jutro se nam je obetal lep
dan. Tisti črni oblaki, kateri so
zvečer poprej na nas pošiljali
ploho, so se nekam razkopirali
in se umaknili izpod jasnega neba.
Sonce je tudi že dobro ogrevalo,
mi smo pa tudi bili dobro počiti.
Po zajtrku, katerega smo si pri-
pravili v kabini, se brzo spravi-
mo v avto in jo hipoma mahne-
mo naprej. Od tukaj do Sudbury
smo imeli še vožnjo 110 milj. Pot
je bila še zmiraj peskasta. Oko-
li desete ure zjutraj že dospemo
do mestnih vrat, nad katerimi je
velik napis iz srebrnih in nikla-
stih črk. (Sudbury—Silver—
Nickel), kar kaže, da tukaj so
srebrni in niklajski rudniki. Tu-
di baker, zlato in platinum so do-
bi po teh jamah. Mesto je veli-
ko, z več modernimi hišami v
katerih živi okrog 18,500 ljudi.

Kakšne 3 do 4 milje dalje na
okoli mesta je neobljudena črna
zemlja, katere izgleda kakor da
bi bila vsa izgorena ali pa s fi-
nim črnim premogom posuta.
Čudno se mi je zdelo, čemu taka
puščava ali hitra sprememba.
"Saj vendar nismo prišli v pu-
ščavo Gila v Arizoni?" Potem
smo kmalu poizvedeli, da to tvo-
ri čveplo, katerega rabijo v to-
pilnicah za čiščenje srebra in
niklja. Povedali so nam, da so
dimnike pri pečih v topilnicah še
dvakrat doštukovali. Saj res so
eni od najvišjih kar sem jih jaz
še kdaj videl, ampak tudi to ne
pomaga; saj vseeno padajo na
zemljo okoli mesta in jo požrejo.

Pred petimi leti, ko sem vo-
zil skozi to mesto, si nisem
sploh mislil, da bi tukaj živel
kakšen naš rojak. Potem sem
še zvedel, ko sem v februaru
izdalji nekega slov. lista bral do-
pis iz Sudbury, Ont., da je mla-
da slovenska umetnica na gosli,
9-letna hči Mr. in Mrs. K. Foys,
dala javni koncert in sicer za
podporo poljskim vojakom v An-
gliji. Od takrat sem trdno skle-
nil, da, če gremo še kaj skozi
mesto, bomo šli našo mlado ro-
jakinjo in njene starše tudi po-
gledat. In kakor sklenjeno, tako
tudi storjeno. V mestu hitro
hitro zavijemo na ulico pod
imenom Bessie St. lice v Sud-
bury je lahko najti, ker so vse
lepo iz glavne ulice po mestu iz-
sipane in numerirane. Kmalu
pridemo do št. 432, pred kate-
ro se ustavimo. Potrkam na vr-
ta, nakar pride ven Mrs. Foys
začudeno me pogleda. Menda si
je mislila kaj pa zdaj hoče ta
tujec? Ko se predstavim in za-
čnem po naše govoriti, ji povem
da prihajamo iz Zdr. držav in
da bi radi videli njihovo hčer vi-
jolinjino, ker sem o nji bral v
slovenskih listih. "Vi bi radi vi-
deli našo hčer Mary? Je še v
šoli. Kmalu pride domov na ju-
žino. Prosim, počakajte tako
dolgo in izvolite priti v hišo. Vi
in vaša družina. Moj mož bo tu-
di kmalu prišel. Bom zdaj po
njega poslala."

Mi smo z veseljem ustregli
njeni prošnji in stopili v hišo.
Kmalu potem pride Mr. Foys do-
mov. Dela namreč nedaleč od
doma za natakara v Interna-
tional hotelu. On je tudi izvr-
šten igralec na harmoniko. O
tem sem se pozneje prepričal,
ker nam je več komadov zaig-
ral na harmoniko, Mary, njego-
vo hči pa na gosli. Oba sta sku-
paj igrala Mrs. Foys in njena
mlajša hči pa ste nam prepele
lepe, mile slovenske pesmi. Ne-
kaj časa mirno poslušamo to pri-
jazno družino. Spomnil sem se
na naš ubogi slovenski narod;
na naš mili kraj in našo milo
domačo pesem, ki ne ugaja samo
našim rojakom, ampak tudi dru-
gorodcem. Vse te misli so mi
omehčale srce in zrosile oči od
same radosti in veselja.

Pogovarjalj smo se z družino
Foys še mnogo in poizvedel sem
da v Sudbury živi 26 slovenskih
rodin. Večkrat imajo tudi svo-
je domače zabave, na katere po-
kličejo družino Foys, da jim de-
la veselje in kratke čase s svo-
jim lepim petjem in umetnim iz-
ranjem. Kako prijazna je bila

z nami ta družina! Ravno tako
kakor da bi se že leta in leta po-
znali. Mr. Foys mi je pravil,
da si s svojo harmoniko, katere
je tudi prve vrste, v Kanadi živ-
ljenje dela. Njegova hči Mary
je povabljen na vse javne pri-
reditve in koncerte igrati violi-
no. Mlajša hči se pa uči klari-
net, tako da bodo kmalu doma
organizirali orkester in bodo vsi
izučeni muzikanti.

Tri ure v ti veseli družbi so se
nam zdele kakor tri minute. Ura
je bila že ena popoldne; hčerki
so morale iti v šolo, Mr. Foys na
delo, mi pa na pot in posloviti
smo se morali "Zbogom, srečno
pot in pišite!" nam voščijo. Mr.
Foys nas je mimogrede še odpe-
ljal pokazat International hotel,
kjer on dela. In tako smo se po-
slovlili. Lepa hvala družini Foys
za okusno južino in izvrstno za-
bavo. Nikoli vas ne bomo poza-
bili.

Zdaj sem zopet svojega želez-
nega konjička zapodil naprej po
lepi asfaltirani cesti iz Sudbury,
katere se je za kakšnih 20 milj
zopet izpremenila v peskasto.
Za nekoliko milj naprej po ti
ostri poti se mi je gumnasti ob-
roč razpoknil. Zadeli smo na
oster kamen ali kaj takšnega.
To dobro, da smo imeli s seboj
na "kari" še enega extra, kate-
rega sem brzo zamenjal in kate-
ri nam je potem služil, da smo
prišli v bližnje mesto North
Bay, za katero je ravno 52 milj
od Sudbury. Bila je ravno 4. ura
popoldne, ko dospemo v to lično
in snažno mesto North Bay, ka-
tero šteje okoli 16,000 prebiva-
lcev. Meščani tega mesta se ukva-
rjajo z razno trgovino a števil-
no jih je zaposlenih pri Interna-
tional Nickel Co. Pred sedmimi
leti je bilo to mesto skoraj vse
zapuščeno. Jame so nehale z
delom; bilo je več hiš zaprtih in
poslopja na trgovski ulici iz-
praznjena. Pred sedmimi leti,
ko so se v Corbell, to je 2 milje
od Callander ali 2 milj od North
Bay porodile svetovno znane pe-
torčke, se je to mesto hitro po-
pravilo in rastlo.

Trgovina je bila zelo dobra.
To so povzročili turisti, kateri
so se zgrinjali sem od vseh stra-
ni Združenih držav in Kanade.
In eni so še celo iz starega kra-
ja prišli iz ogledat petorčke. To
je privabilo radovedne ljudi
semkaj. Meni ni dosti ljudi ver-
jelo, da je bila resnica, da pred
petimi leti, ko sem bil jaz prvič
tam, se je isti dan registriralo
5,000 avtomobilov in 12,000
ljudi. To sem povzel pri vstopu
iz kolesa, katero vsako osebo re-
gistrira. Takrat so bile petorč-
ke 2 leti stari.

Zdaj, ko je že vsa karavana
avtomobilistov drvela iz North
Bay proti Callander, smo jo tu-
di mi hitro pobrali v to smer.
Poprej je bila pot iz peska, a
zdaj je lepa, cementirana, tako,
da se lahko po ravni poti voziš
hitrostjo do 60 milj na uro. Le
na železniškem križpotju smo se
morali ustaviti za 10 minut. Mi
slili smo si, da prihaja kakšen
brzovlak, a tu je prišla nič dru-
gega kakor "hand kara." No
sem si rekel, ni čuda, da po Ka-
nadi ni na železniških progah ni
toliko nesreč kakor pri nas v
Ameriki. Pri nas vidim eno tu-
riste, ki se kar z brzovlakom
pretekajo. Zaradi tega toliko ne-
sreč.

Zaradi te zamude pri železni-
ški progji smo komaj za 10 minut
prej dospeli do petorčkov, pre-
dno so vrata zaprli. Ko nam po-
licaj ukaže, kje vstaviti avto,
smo brzo ven poskakali in šli po-
gledat petorčke. Zdaj ni bilo to-
liko ljudi tukaj, kakor sem to
videl pred petimi leti.

Petorčke se gre lahko pogle-
dati brezplačno od pol 10. do 11.
ure zjutraj in ob 4. do pol 5.
popoldne. Če človek kaj kupi za
spominek, naredijo zadosti de-
narja. Samo za Mr. Dionne pod-
pis se plača 25 centov.

Prostor, kjer so petorčke, je
ograjen z veliko žično ograjo,
od znotraj te ograje je narejen
velik hodnik na okoli vrta, kjer

se otroci igrajo. Ta hodnik je
v primeri hiše; zadelan in po-
krit. Gledalci hodijo noter sko-
zi vrata, katere stražijo policaj-
ji, na katerih se kolo zaobrne
za vsako osebo. Od znotraj, na
strani proti vrtu, so okna skozi
katere gledajo ljudje na petorč-
ke. Na drugi strani oken je mre-
ža, tako, da otroci ne vidijo in
tudi ne slišijo obiskovalce. Člo-
vek ne sme v hodniku stati pre-
dolgo na enem mestu ter se mo-
ra zmiraj naprej pomikati, da
da priloznost drugim, ki prihaj-
ajo gledat. Noter se ne sme
vzeti fotografski aparat. Na
teh prostorih, kjer je zdaj pro-
dajalna, restavracija, hotel in
več kabin za turiste, ni bilo po-
prej nič drugega, kakor Mr. in
Mrs. Dionne farma ali pašnik.
Dionne hiša in hlev ravno tako
stoji kot oprej. Na vratih pred
hišo je napis: "Visitors Not Al-
lowed." Menda so jih ljudje pre-
več nadlegovali in tudi mogoče
izpraševali, kako se more dobi-
ti petorčke.

Ko smo si tukaj že zadosti
ogledali, se spet vrnemo nazaj
na North Bay, da se za časa pri-
pravimo na našo še 300 milj dol-
go pot do Timmins. Zoper svo-
jo željo sem moral v North Bay
kupiti en gumnasti obroč za ka-
ro. Vedel sem poprej, da je ta-
ka stvar v Kanadi jako draga.
Štiri dolarje sem moral za njega
več plačati, kakor bi plačal v
Združenih državah. Tudi tank
za gasolin, za katerega smo pla-
čali 30 centov za galono, smo na-
polnili in se dobro pripravili z
vsemi drugimi potrebščinami,
kakaj po teh krajih človek niko-
i ne ve, kdaj se spet pride do
druge gasolin postaje. Vožnja po
lepi novi asfaltni cesti je bila
jako ugodna. Rekel sem svojim
družini: "Ako bo vožnja taka
skozi naprej, ali vsaj do Kirk-
land Lake bomo prišli nocoj v
Timmins. Ali žalibog, po 124
miljah te lepe vožnje se je naše
veselje spet premenilo v tožnost.
Prišli smo spet na peskovato ce-
sto. Ni bila tako slaba, kakor je
bila pred petimi leti. Po isti zvi-
li poti, po kateri smo takrat vo-
zili, so zdaj tiste ovinke zavrna-
li, tako da zdaj je bolj privla-
na in širša. Takrat sem moral
večkrat rabiti sekirjo, da sem
razsekla s pota drevje katerega
je veter pometal čez pot. Tudi
livjačine je bilo takrat vse po-
lno. Večkrat smo naleteli na sr-
no, včasih pa tudi na kosmatin-
ca. S srnami nismo imeli nobe-
ne nadleže, ker so brzo poskaka-
le v šume; a kosmatinci so se pa
kar počasi obotavljali, kakor da
bi bili oni gospodarji ali posest-
niki te dežele. Če pa z rogom za-
tulil in si s tem misliš, da ga boš
na ta način spravil z pota, po-
tem se pa postavi na zadnje no-
ge, da moraš avto ustaviti in ča-
kati, kaj bo potem naredil. Naj-
boljše je nič zmeniti se zanj.

Ko smo bili še predaleč od
Timmins, in vožnja ponoči po ta-
kih potih ni bila varna, smo se
ob pol 5. uri popoldne ustavili v
nekaj turističnih kabinah pri je-
zeru Timagami. Nismo se upali
naprej od teh kabin, ker za na-
prej nismo vedeli, ako še dobi-
mo kakšne kabine ali ne. V po-
stelje smo se spravili precej
zgodaj. Sladek je bil spanec in
to menda zaradi tega, ker smo
imeli zadosti svežega zraka, ka-
terelega nam je v našo kabino po-
siljala hladna sapica po jezeru
Timagami. Bila je lepa in tiha
noč, le majhni valčki, kateri so
se zadevali v breg ob skale, so
dajali znamenje na živo naravo.

V sredo zjutraj ob 7. uri smo
se vsedli v avto, dobro spočiti in
polni veselja in hrepenjenja, da
se zopet enkrat sestanemo s svo-
jo rodbino in prijatelji v Tim-
minsu in okolici, s katerimi se
nismo že pet let videli. Pokraji-
na, katere se je zdaj odpirala
naši očem nas je spominjala na
našo državo Minnesoto. Tu se
vidi številna jezera, hribčki in
delnice zaraščene z raznim gr-
movjem in gosto šumo v kateri
še ni bila nikoli človeška roka
s sekiro in menda tako stoji od

stvarjenja sveta. Pot po kateri
smo se zdaj vozili je bila nasu-
ta s peskom a drugače ni bila
preslaba ker je široka in ravna.
Vozili smo se počasi in sicer od
35 do 45 milj na uro in to zara-
di tega da smo na ta način do-
bili boljše običje dežele. Pravili
so mi tukaj ljudje da so mislili
to pot od North Bay do Tim-
mins do letos dovršiti s asfal-
tom. Ampak jim je sedanja voj-
na prekrizala načrte ter so mo-
rali s tem potrebnim delom pre-
nehati.

Okoli 90 milj naprej od Kirk-
land Lake pridemo zopet na lepo
novo cementirano cesto katere
nas je vodila naravnost v Tim-
min. Razočaran sem bil o taki
premembi v tako kratki dobi pe-
tih let. Pred leti sem se vozil v
Timmins po prašni in blatni poti
a zdaj je cementirana. Pot ob
večerih in ponoči razsvetlujejo
velike električne luči postavljene
ob straneh pota na visokih že-
lezniških kolih visoko nad cesto,
tako da resnično rečem, da se
ta cesta lahko ponaša s tako zva-
no "Lincoln Highway" pri San
Francisco. Res kako velika raz-
lika v tako kratkem času, ko člo-
vek bere, da še leta 1907 sta tu
prišla na lov z Indijanci dva
belokožca po imenu Victor
Mansen (katerega so pozneje
klicali Matson) in Harry Benel-
la. Tema dvema so ti kraji uga-
jali, ker so bili podobni njihove-
mu rojstnemu kraju. Ta dva sta
veliko hodila po tej prvotni šu-
mi in puščavi lovila zverino in
prodajala kože Hudson Bay Co.
Ker so jih ti kraji zanimali sta
si mislila, da bi se tukaj mogoče
našlo še kaj drugega zraven di-
vje živali. Leto dni pozneje in
sicer kjer zdaj stojijo jame Mc-
Intire Porcupine in Dome in Hol-
linger sta naletela na beli ka-
men, ki se kliče korto med ka-
terim so bile niti zlata. Hipoma
sta se podala nazaj v mesto
North Bay da si nakupita neko-
liko potrebnega orodja katerega
sta na hrbtu prinesla v po-
krajino kjer zdaj stoji Tim-
mins. Postavila sta si barako in
s težkim delom in z rokami brez
vsake umetne mašine kakor jih
imajo dandanes sta sekala zlato
iz tistega trdega kamena.

Leto pozneje in sicer leta
1909 jih je zadela nesreča. Po-
zar je nastal v šumi ter jima je
uničil barako orodje in zgorela
jima je tudi skoraj vsa obleka,
komaj sta si rešila življenje in
pobegnili zopet nazaj v mesto
North Bay. Od tistega časa ni-
sta več nikoli imela korajže se
zopet vrniti nazaj. Kmalu po ti-
stem se je v teh krajih raznesla
novica o najdbi zlata. In to po-
željenje po marmorju in zlatu
je pognalo v te kraje še več lju-
di. A šele slednjič sta dva Fran-
coza po imenu Gillies in Hollin-
ger naletela na lice mesta ter si
osvojila več akrov zemlje tu na
okoli. Ker pa nista imela sred-
stev ali denarja da bi začela s
tem bornim delom in odprla ja-
mo sta se podala v mesto Kobalt
in ponudila to zemljo enemu bo-
gatinu po imenu Timmins kate-
ro ime so potem dali mestu.

Ko je Noah Timmins smotre-
no vse pregledal in precenil zem-
ljo in rudo je obljubil za njo
za Hollingerjev del \$150,000 in
za Gillisev del pa \$90,000. A
danes po 28 letih je Hollinger
vreden nad 200 milijonov dolar-
jev. Vse pa ni šlo tako gladko

Na razpolago za financiranje nakupa
● avtomobila
● gospodarskih predmetov
Za:
● družinske in hišne potreščine
● popravo posestva
● plačilo zavarovalniške premije
● poravnava računov
—To je nekaj tipičnih namenov—
Pridite in povejte nam o vaših potrebah. Ni treba,
da bi bili vlagatelj.

THE NORTH AMERICAN BANK CO.
6131 St. Clair Ave. 15601 Waterloo Rd.
Cleveland, Ohio

za Mr. Timmins kakor si je
sam mislil. Tisto pomlad in si-
cer 9. maja 1911 je pogorelo
in uničeno je bilo vse imetje.
Proti jeseni istega leta so zo-
pet začeli z delom. Postavili so
nekoliko hiš, kjer zdaj stoji Tim-
mins, za družine in isto leto so
mesto organizirali s 75 prebi-
valci. Od tistega časa je zmiraj
več delavcev začelo prihajati no-
ter: eni so delali v šumi eni pa
v jami. Bili so največ kanadski
Francozi in nekaj Angležev. Ta
narod ni bil zadovoljen s trdim
delom in majhno plačo zaradi
tega so večkrat stavkali. Največ-
ja stavka je bila ravno na No-
vega leta dan 1913. Vse jame so
bile zaprte. Od tistega časa se
niso delavci in delodajalci niko-
li razumeli in se niso mogli po-
goditi za plačo. Šele leta 1914,
prej ko je izbruhnila svetovna
vojna, so dobili železnico v Tim-
mins. Takrat so že po malem
delale štiri jame: Hollinger Mc-
Intire, Dome in Vipond. Z de-
lom in napredkom je šlo jako
počasi. Družbe so dobro vedele,
da če ne dobijo zvestih, močnih
in dobrih delavcev, da si ne bo-
do mogle obogatiti žepov.
(Dalje prihodnjč.)

ZAHVALA
Podpisana izrekam K. S. K.
Jednoti iskreno zahvalo za tako
hitro izplačano posmrtnino za
mojim pokojnim možem John-
om Kosec, ki je preminul 24.
septembra, 1941. Enaka hvala
tudi za vso bolniško podporo,
katero ste mu redno izplačevali
za časa njegove dolge bolezni.
Naj v miru božjem počiva.
Mrs. Mary Kosec, Sr.,
članica društva sv. Jožefa, št.
58, Haser, Pa.
Yukon, Pa., 30. oktobra, 1941.

Preizkušena zdravila proti
glavobolu

Mandel's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu zdravju

CENA 50¢

MANDEL DRUG STORE SLOVENSKA LEKARNA

15702 Waterloo Rd.
CLEVELAND, O.

Pošiljamo po pošti

Lastnik te lekarne je član dru-
štva sv. Jožefa št. 169 KSKJ

V LOGE
v tej posojilnici
zavarovane do \$5,000.00 po Federal
Savings & Loan Insurance Corpora-
tion, Washington, D. C.
Sprejemamo osebnostne in družinske
yloge.
Plačane obresti po 3%
St. Clair Savings & Loan Co.
6235 St. Clair Ave. Henderson 5670
Cleveland, Ohio

PERSONAL

Na razpolago za financiranje nakupa
● avtomobila
● gospodarskih predmetov
Za:
● družinske in hišne potreščine
● popravo posestva
● plačilo zavarovalniške premije
● poravnava računov
—To je nekaj tipičnih namenov—
Pridite in povejte nam o vaših potrebah. Ni treba,
da bi bili vlagatelj.

**O
A
N
S**

LET'S MAKE IT 40,000!

OUR PAGE

"The Spirit of a Rejuvenated KSKJ"

—BOOST KSKJ SPORTS— —BOOST KSKJ SPORTS—

ON TO CHICAGO!

SPUR MEMBERS TO AUGMENT MEMBERSHIP IN ST. MARY'S LODGE

Waukegan, Ill.—The regular monthly meeting of the St. Mary's Lodge, No. 79, was held Oct. 19 in the Mother of God hall with about 40 members attending. Eight new members were received into the lodge with Mr. Math Slana, supreme treasurer, who was invited to attend this meeting, acting as the inducting officer. The new members are: Miss Gertrude Repp, Mrs. Josephine Repp, Mrs. Stella Merlock, Miss Geraldine Frances Arold, Mrs. Julia Stupar, Mrs. Margaret Stupar, Mr. Steve Stupar, and Mr. Frank Derrm. The lodge now numbers 225 adults and 88 juvenile members.

Members of the St. Mary's Lodge are asked to check up on their families and their friends and if they are not all members as yet, you better get busy with a little sales talk. Tell them of the advantages of being a member of a good Catholic organization such as the St. Mary's lodge No. 79, KSKJ. This lodge adheres strictly to the By-laws of the KSKJ.

The social events which are sponsored by this lodge several times each year for the benefit of its members, are increasing in popularity. The lodge sports department which has now been in operation for the past 12

years offers you a variety of sports. Bowling and basketball are the major sports on the schedule. Many trophies of past achievements of the lodge are on display at the Mother of God hall. The latest champion is Frank Grom, a life-long member of St. Mary's lodge. He won the recent KSKJ Golf Tourney which was held at Joliet last month. Mr. Math Slana, supreme board officer, presented the trophies to Mr. Grom, for his low score of 77. The trophy given by the KSKJ Athletic Board was a beautiful shaft about 18 inches high, and a golf bag. The Midwest Bowling Association also presented him with a best bowler-golfer trophy with a golfer playing a niblick shot mounted on an ivory stand. Movies were taken by yours truly of these events at this meeting.

On Sunday, Nov. 9, the St. Mary's sports club will sponsor a party for the benefit of the club. No admission will be charged. Everybody is welcome. Members of St. Mary's are asked to give their names to the secretary, if they plan to attend the anniversary celebration of St. Joseph Lodge in West Allis on Sunday, Nov. 23. Let's have a big representation at this event.

John A. Cankar

SLOVENIA UNDER THE NAZIS

Washington—(NC)—Information concerning the forced emigration of thousands of Slovenians from their native land, now under the domination of German Nazi invaders, the destruction of Slovenian industry and trade, wholesale arrests of clerical and lay persons, seizure of churches, convents and homes, and the Germanization of schools is contained in a remarkable document, the authenticity of which is assured, which has been received in this country.

Listing many acts of oppression inflicted upon the Slovenian people, 97 per cent of whom are Catholics, the document as-

serts that the German aim is to wipe out, by dispersal and other means, the entire Slovenian nation.

At its outset it points to a Nazi decree of May 10, 1941, whereby Franz Steindl was appointed district leader of the German National Socialist Party for Slovenian Styria and that Steindl declared at the time that Adolf Hitler had given this command: "Make this land German once more."

His "Proudest Moment"

The same Steindl, the document states, declared at a celebration arranged by the Schwabischer Kulturbund in an audi-

(Continued on page 8)

JOLIET THESPIANS TO OPEN SEASON WITH "THE PERILS OF PEARL ELLA"

Joliet, Ill.—The first dramatic production of the season by the local talent on St. Joseph's parish stage, will be presented by the members of St. Agnes Sodality of St. Joseph's Church, on Nov. 23 and 25.

The young ladies of St. Agnes Sodality will not only open the season for our local dramatists, but will make history with their initial appearance on our stage. This is the first time that St. Agnes Sodality has ventured into the field of major dramatics.

Their first offering will be a delightful play, a three act comedy, entitled "The Perils of Pearl Ella." The story centers around a "poor little rich girl," who has everything money can buy, except a chance to live her own life of freedom and legitimate fun. The story of how she escapes from her unsympathetic rich mother,

finds suitable companions of her own age, and finally wins her way of living a normal life for a healthy young girl, is most interesting. If we were writing from Hollywood and

The cast has been rehearsing faithfully for a number of weeks, and will be perfectly trained by the time of first performance. Further details will follow.

REGISTERED NURSE

Helen Golichnik, R.N.

Sheboygan, Wis.—Miss Helen Golichnik, who is the daughter of Mr. and Mrs. Joseph Golichnik, 1026 Kentucky Ave., a graduate of the St. Agnes Hospital School of Nursing, Fond du Lac, with the June class, has passed her state board examination and is now a registered nurse. She is on the staff of the St. Agnes Hospital, and is a member of Queen of May Society, No. 157.

TO SPONSOR BENEFIT PILLOW CASE PARTY

Joliet, Ill.—The Blessed Virgin Mary Sodality of St. Joseph's Church will sponsor a Pillowcase Card Party for the benefit of the church on Tuesday evening, Nov. 11, in the Parish Hall.

Many pillowcases were donated by the Sodality Sunday at their meeting. Since each Sodality is expected to donate a pair of pillowcases, those who have not already done so are asked to bring them to the St. Joseph's rectory before November 9.

Miss Elizabeth Mutz, chairman of the affair, has asked each member to be present at the card party with at least one friend in order to make the party a real success.

The Rev. M. J. Butala is the director of the Sodality, and Ven. Sister M. Thea is the Sodality moderator.

MEMBER EXPIRES

West Aliquippa, Pa.—It is with sadness that I report the passing away of our member, sister Frances Vrecher of Ambridge, Pa., who departed suddenly to her eternal rest on Oct. 20. Services were held in the Holy Trinity Church, Oct. 23 and burial was at the Economy Cemetery. Our sincere sympathy is extended to her husband and daughter in this time of deep sorrow. May she rest in peace.

We extend our thanks to all KSKJ members and friends who paid their respects to our beloved member.

A reminder to members: Only two more meetings to attend, so try to be here to discuss plans for the coming year. Meetings are held the second Sunday of the month at 1 p. m.

Mrs. Frances Derglin, secretary No. 109.

Joliet KSKJ Lassie League

	W	L	Pct.
Papesh Tav.	11	4	.733
Peerless Ptg.	9	6	.600
Verbiscers	7	5	.583
Gors'chs	7	8	.466
Joliet Eng.	7	8	.466
Tezaks	7	8	.466
Jay Zees	6	9	.400
Dinet Co.	3	9	.250

URGES MEMBERS TO PARTICIPATE IN JUBILEE BILL

West Allis, Wis.—It is our wish that all members will participate Nov. 23 in the 35th anniversary celebration of St. Joseph's Society, No. 103.

In our midst, as our honored guests, will be the eight surviving charter members who are still active. We are certain that it will be a pleasure for many members to meet and enjoy themselves with these fine folk.

Frank Ash, pres.

STEVE GIRLS STILL ON AISLES

Chicago, Ill.—Scores? Yes, they are coming along nicely while the St. Stephen's Ladies' teams are toppling the pins to a merry fare thee well. The girls bowl every Wednesday at St. Stephen's Recreation Hall.

A newcomer to the league, Lillian Zulich is replacing Mrs. Helen Kopore, who recently submitted to an operation and is convalescing. The girls wish Helen a speedy recovery and hope she will soon be in the bowling line-up again.

SCHUSTERS LEAD AS CHECKUP IS MADE IN JOLIET PIN LEAGUE

Joliet, Ill.—Here are the results of the fifth week of bowling in the Joliet KSKJ circuit:

Peerless 3, Slovenics 0	
Peerless .805 935 816—2556	
Slovenics .755 736 805—2346	
Tezaks 3, Avsecs 0	
Tezaks .749 733 857—2389	
Avsecs .635 740 802—2237	
Jay-Ay-Zeez 9, The Eagle 0	
JAZ's .793 928 857—2578	
The Eagle .764 822 799—2385	
Schusters 2, White Fronts 1	
Schusters .790 798 886—2474	
White F. .764 907 841—2512	

From the above you will note that the Jay-Ay-Zeez came through with the high team series of the evening followed closely by the Peerless five. The Peerless got even by getting the high team game of 935, which nosed out the 928 rolled by the Jay-Ay-Zeez.

Joe Kosmerl hit the jackpot for the second consecutive week by tallying the high single game of the nite, 226. His pal, Frank Terlep, took the consolation with a 214. High individual series of the evening was scored by Frank Ramuta with 592, with runnerup honors again taken by Frank Terlep, who rolled 570. Other 200 or better scores: Frank Ramuta 213, Hubert Zalar 213, J. A. Bluth 208, John Culik 205, R. Kosmerl 203, J. Zalar 201, R. Pruss 201, E. Tezak 201.

Pickups Off the Alleys

Paul Laurich of the Jay-Ay-Zeez, was the most improved bowler of the week by rolling 83 pins more per game than his average to date . . . he gets the orchids this week . . . here's one for Mr. Ripley: Tony Fabian hit the wood for 166, 166 and 166 . . . how's that for being consistent? . . . also easy to remember . . . "Sonny" Tezak did a grand job of substituting for Nick K. on his brother's team . . . at a captains' confab it was decided

ROLLER PARTY BILLED BY GRADE SCHOOL BAND

Joliet, Ill.—The local St. Joseph's School Band will sponsor another Roller Skating Party on Nov. 10, from 7:30 to 10:30 p. m., at Electric Park, Plainfield, Ill. All of the parishioners of St. Joseph's parish, as well as other friends of St. Joseph's Band are invited to this party. If you really want to find out if you are still young and spry try roller skating. It is a very fine all-around winter sport, which can be had even in summer. In other words: you can roller skate all year-round, if you wish to, and if you know how.

Trucks will leave from the parish hall at 7 in the evening. Stops will be made along Ruby St. The proceeds will go toward the upkeep of St. Joseph's School Band and Orchestra.

Joliet KSKJ Men's League

	W	L	Pct.
Schuster's	11	4	.733
White Fronts	10	5	.667
Peerless	10	5	.667
Jay-Ay-Zeez	8	7	.533
Tezak's	8	7	.533
Avsec Prints	6	9	.400
The Eagle	5	10	.333
Slovenic's	2	13	.133

to strengthen "Goidy's" Slovenics, who are in the cellar, nine games from first place . . . the Avsec's really took a tumble the past week, nary a man hit 500 and they dropped from 4th to 6th . . . after two games "Teda" Avsec was leading Frank Buchar by 35 pins, so he never gave a thought that he could be nosed out for next week's low man . . . Frank, however, had different ideas, and while "Teda" was taking it easy, he slowly caught up and nosed him out by striking out in the 10th frame . . . "Teda" couldn't believe it, but figures don't lie, so Teda gets another vacation . . . Memo to George Vertin: I'll bet you like your new ball now, eh? . . . Andy K., though ailing, still appeared with that good old K. S. K. J. spirit . . . "Pro" Culik was given instructions on how to bowl by the entire team . . . evidently he didn't listen, because he's out again . . . come get a hold of yourself, Pro . . . "Hon" Terlep sparked his team this week with a nice series . . . four new bowlers in the "200" club, H. Zalar, J. Culik, R. Pruss and Mr. Zalar, KSKJ supreme sec'y . . . this brings the membership in this club to 23 and the season only began . . . the "600" club has four, while 27 bowlers are in the "500" class . . . who will be next? . . . Paul Laurich gets the week's prize for bettering his average more than 16 pins . . . I took a squirt at the "lassies" league (I guess everyone did) . . . they certainly put on a circus . . . everyone got a nice "kick" out of it . . . the entire league will bowl for special prizes on Nov. 13th . . . more about that next week.

The schedule for Nov. 6th follows: White Fronts vs. The Eagle; Jay-Ay-Zeez vs. Schusters; Tezaks vs. Peerless; Avsecs vs. Slovenics. We'll be seeing you!

Somewhat indisposed for the past weeks, the Dr. Grill outfit felt very inspired and the Darovic Lawyers, whom they tripped 2 to 1, really thought that the Docs were feeling the good effects of some type of injection — at least the score said so. Frank Grill and Joe Kobal with 571 and 528, respectively, were top scorers for the M. Dees, while the boys who were "ipso facto" in scores for the D. Ayes, were Tony Kremesec with 568 and Louie Zulich with 514.

In the refreshment tussle (matching bowling skill) the Monarch Beers had a little more zip than the Tomazin

BROOKLYNITES TURN OUT TO HELP ANNS MARK 35TH ANNIVERSARY

Brooklyn, N. Y.—On Sunday, Oct. 26, a large attendance gathered in the basement hall of our Slovenian Church in New York to help the St. Ann's Society, No. 105, celebrate its 35th anniversary. The hall was packed so much that several present remarked, "sardines have nothing on us." The officers and members of St. Ann's Society were well pleased and surprised at the large attendance. Mrs. Toncic remarked, that as a rule the hall is too large, and for once it was too small. There was nothing that we could do about it but make ourselves at home with our "Anjike."

Soon after 5 o'clock when the curtain was raised, the following charter members of St.

Ann's Society were on the stage: Mrs. Kegljar, Mrs. Zobec, Mrs. Zevnik, and Mrs. Dercar. Mrs. Cesark, also a charter member, was unable to attend due to her illness, but her heart and soul were with all of us present. Mrs. Ruppe then welcomed all present and thanked everyone who helped make their affair a great success. She also gave a brief history of the society, and especially thanked the charter members for their wonderful work in the past 35 years.

Father Pius, master of ceremonies, introduced the charter members, and greeted each and everyone present, and congratulated all for their fine work in the Catholic field.

(Continued on Page 8)

HALLOWEEN ANTICS EDGE BOWLING IN JOLIET LASSIE KAY JAY CIRCUIT

Joliet, Ill.—A jolly roar of laughter went up from some 300 spectators last Thursday town, taking three games from us members of the Joliet KSKJ the Jay Zees, Capt. Dorothy Lassic League proceeded in Skedel leading her team with grand march to their respective 192, 180 and 178. "Dode" alleys in masquerade, and a so earns congratulations for more comical array of costumes never assembled. The girls entered fully into the spirit of fun and everything was represented, from styles of yore to Hawaii, the circus and the hoosegow.

Bowling was definitely secondary and watching the ladies toss the agate was a rare and funny sight. There was the old lady wearing a bonnet and with full yardage in her skirts tossing the ball down the alley and the madame of the early 1900's dinner in a gown that hangs straight down from her neck to ankles without a de-up with rope. The Joliet En-tour and a high-crowned champagne that comes well down over the hair and the face.

(Continued on Page 8)

STEVES IN "CLEAN SWEEP MOOD" BUT ONLY ZEFRAV TAVERNS WIN THREE

Chicago, Ill.—Although all five sets of Steve keglers were in a "clean-sweep" mood, only the Zefran Taverns chalked up three in a row over the Kosmach Boosters. Joe Zefran of the winners stacked up 622, a neat pile of wood, and was followed by his brother John with 516. Bogolin, Weaver, and Muha must have eased up a bit, for their scores were on the tail end of the list. Pacing the losers was Johnny Jeray whose 595 was trailed by newcomer Johnny Luzar's 516.

Somewhat indisposed for the past weeks, the Dr. Grill outfit felt very inspired and the Darovic Lawyers, whom they tripped 2 to 1, really thought that the Docs were feeling the good effects of some type of injection — at least the score said so. Frank Grill and Joe Kobal with 571 and 528, respectively, were top scorers for the M. Dees, while the boys who were "ipso facto" in scores for the D. Ayes, were Tony Kremesec with 568 and Louie Zulich with 514.

In the refreshment tussle (matching bowling skill) the Monarch Beers had a little more zip than the Tomazin

Taverns, and the latter took the short end of a 2 to 1 count. The Monarchs were led by Darovic with 566, and Strohen with 550. High scorer of the match was Vic Kremesec of the losers with 583, followed by Frank Bicek whose average to date is 209.

The Zeleznikar Fuels were taken to the laundry when the Park Views, led by George Banich with 559, put the coals thru the wringer for a 2 to 1 victory. Joe Kosnik with 594 followed. Pacing the Coal-were Bill Necker, 545, and Frank Kopore, 531.

Although Bill Arbanas had 611 and Carl Strupeck 560, the Korenchan Grocers fell short when the Fidelity Electricians pulled the right switch to give them a 2 to 1 edge over the Grocers. High for the Electricians were Eddie Retel, 583, and Joe Mlakar, 565.

(Continued on Page 7)

OUR PAGE COOKING SCHOOL

By FRANCES JANCER
1110 Third St.
La Salle, Ill.

Marcella Drassler, Waukegan, Ill., a member of St. Ann's Society, No. 127, details the making of a good whip with cranberries.

Ruby Whip

Cook 1 lb. cranberries and strain. Whip whites of 3 or 4 eggs to which you have added 1/2 cup sugar (you may add more if you like it sweeter), then mix in your strained cranberries, folding it in like, and pile in sherbet glasses and chill. It is delicious and breaks the monotony of a dessert for a bridge party.

Mrs. Antonia Jenich, Milwaukee, Wis., a member of Society No. 65, makes her muffins with cranberries.

Cranberry Muffins

1 cup raw chopped cranberries, 3/4 cup sugar, 2 cups sifted flour, 3/4 cup sour milk or buttermilk, 1/2 teaspoon salt, 1/2 teaspoon soda, 1 egg, 1/4 cup melted shortening.

Combine cranberries and sugar. Sift flour, salt and soda together. Add cranberries. Combine beaten egg, sour milk and melted shortening and add to flour mixture, stirring only enough to moisten flour. Fill greased muffin pans two-thirds full. Bake in moderate hot oven for 20 to 25 minutes.

Mrs. Mary Petek, 919 Chapman St., Ely, Minn., a member of Lodge No. 203, makes a salad with cranberries.

Cranberry Salad

1 1/2 cups cranberries, 1/2 orange, 1 cup sugar, 1 cup hot water, 1 package lemon jello.

Put uncooked cranberries and orange, rind and all, thru a food chopper. Add sugar and let stand 1 hour. Then add the jello dissolved in 1 cup hot water. Pour into molds and chill. Serve with a little salad dressing on top.

Mrs. Anna Simonic, 764 So. Second St., Steelton, Pa., a member of Lodge No. 114, says "Fruit cake will soon be in season."

White Fruit Cake

Cream 1/2 cup butter, add 1 cup sugar gradually, beating thoroughly. Add the beaten whites of 5 eggs and 1 1/2 cups of flour sifted with 1 teaspoon baking powder. Then add 3/4 lb. fresh grated coconut, 1/2 cup finely cut blanched almonds, 3/4 lb. of shredded citron, 1 teaspoon almond extract and 1 bottle drained maraschino cherries. Turn into a buttered loaf pan and bake slowly.

Mrs. Mary Klun, 117 North Center Ave., Ely, Minn., a member of Lodge No. 203, makes her fruit cake the bread sponge way, something novel and new.

Bread Sponge Fruit Cake

2 cups sponge (made of flour, yeast and water), 2 eggs, 1 teaspoon baking soda, 1/2 teaspoon cloves, 1/2 teaspoon mace, 1/2 teaspoon cinnamon, 1 cup light wine, 2 cups brown sugar, 1 cup butter, 1/2 cup raisins, 1 cup nuts cut up, 1 small package candied cherries, cut, 2 small packages mixed fruit peel, cut, 2 cups bread flour.

Mix all fruits and nuts with flour. Use regular cake method in making this cake. Put batter in greased loaf tin. Let stand 1 hour in tin. Then bake 1 hour. Cake can be used the next day. Can be made any

SLOVENIA UNDER THE NAZIS

(Continued from page 7)

Clergy Imprisoned

Members of the clergy who were arrested, the document declares, were imprisoned with criminals and prostitutes, scoffed at and compelled to perform menial tasks.

In Celje, where, it is stated, arrests began during the night of April 15-16, total number imprisoned was placed at 500, among them being the former mayor, Senator Alojzij Mihelcic; the president of the district court, Dr. Vidovic, and many jurists, attorneys, physicians and professors.

Indignities were heaped upon Capuchin Fathers in their monastery and upon members of Sokols, who were detained in their gymnasium, over a period of 14 days, the document states.

Among those arrested in Ptuj, the document asserts, were the mayor, Dr. Alojzij Remec, and other leading citizens, while additional arrests were made of officials in rural areas. Among those arrested, it is stated, was the aged rector of the deanery of Stari Trg, near Slovenjgradec, Monsignor France Mesko, famous Slovenian writer whose works have been translated into several languages.

Physicians Expelled

It is further affirmed in the document that German agents have imprisoned or expelled from the Province of Slovenian Styria more than 130 physicians from many of whom their professional equipment was taken.

Slovenian attorneys' rights to legal practice have been revoked, it is stated, and their offices have been turned over to lawyers of German nationality.

JOLIET LASSIE LEAGUE

(Continued from page 7)

in the three games despite the antics of the Papesch's good-natured Helen Keith, who followed her ball down the alley several times befitting her clown costume.

The Peerless Printers beat the Dinets two out of three. Mayme Umek and Capt. Ag Govednik turning good scores for the winners.

The Tezak Florists outscored the Verbisier Press in the first two games, Capt. Jean Tezak definitely shedding her low game jinx.

Other high scores of the week were bowled by Vicky Buchar with 182; Ann Papesch with a 155 average; Isabelle Gregorich, 179; Mary Pasdertz with a 147 average; Ag Govednik, 158 average, and Mae Mutz, a 177 game for a 158 average.

The costume bowling meet was a great success and amusing to everybody. The funniest rig was Julie Camp's and genial Supreme Secretary Joseph Zalar got a special smile from her imitation of him in twirling her mustache. The most comical sight was Dot Sitar and Dee Bogner. In her dress and hat of yesteryear, Dot's silhouette looked like Popeye's Olive Oyl and Dee could have been taken for O. Oyl's sister. The cutest pair were Helen Rozich as junior and Jo Ramuta in matching little girl outfits. The most unique, Vicky Buchar, wore a genuine grass skirt over her Hawaiian dress, reed anklets, and leis. The cleverest, Lillian Grayhack, made of stamped sugar and flour sacks; from the stage, Therese Gasperich, as a very attractive Peter Pan; one of the most constant laugh provokers, Mary Salesnik, resembling Little Boy Blue from the top and a circus tight rope walker as a result of her long pink leg covers.

Next week, the league will get back to normal and the Tezak Florists will try to cut down the first place lead of the Papesch Tavern. The Verbisier

ANN'S 35th JUBILEE

(Continued from page 7)

Father Pius then called on Mrs. Tondic, secretary of St. Ann's Society, who thanked all for their co-operation and received a big hand from all.

The following then extended greetings: Jos. J. Klun, representing St. Joseph's Society, No. 57, KSKJ; Mrs. J. Skrabec, Blessed Virgin of Help Society, No. 184, KSKJ; Mr. John Ribic, Knights of Trinity, No. 238, KSKJ; Mrs. Helena Corel, representing the Brooklyn, N. Y. branch of SZZ; Mrs. Zakrajsek representing the New York City branch of SZZ; and Mr. Snoj, who represented our Slovenian people in Europe.

Members of the juvenile department, carrying the numerals 1916 and 1941, greeted the audience. Robert Barich greeted the audience in behalf of the Juvenile Department. Declaration was recited by Miss Tessie Archul, who for a time was afraid that she may have a hard job, but she came along with flying colors. Good for you, Tessie! Miss Tonic then sang two beautiful songs, "Pod roznato planino" and "Til Reveille." She was accompanied by Mr. Louis Corel, on the guitar. Good for you, too, Emmy!

Following the presentation of the representatives and various speakers, the curtain was raised for the play, "On Vacation," a comedy. It sure was a comedy; at times the players had a hard time going ahead, as they had to wait for the roar and laughter to subside. There was never a dull moment! Although I had seen many plays in my time, I must say that this was the best comedy that I had ever seen. As Father Pius mentioned in the foreword the American born children of Slovenian parents were wonderful in talking Slovenian, and the players surely surprised us.

Mr. and Mrs. A. Zaletel played their part just as if they had been reared in Ljubljana, and their part could not be done any better. Steve Dercar and Frank-Vojksa surely had something to fight for when they were fighting for Miss Mihaela Zore. The same goes for John Holesek and Rudolf Tonicich. One could not blame John Holesek for taking the vacation on the farm, and could not blame Rudolf Tonicich for trying to forget the mortgage on the house for the hand of Frances Serhsen. The final touch to the family was added by Mrs. Kunz and Louis Corel, parents of Zefi (Frank Vojksa) who played the part as a real veteran. Mrs. Tonicich, who coached the players, certainly did a fine job and should be complimented for her fine work. No doubt the members are grateful to her for her work not only as a coach, but also as a fine secretary and a good all-around worker when it comes to societies.

After the play, at least half of the audience had to leave in order to give the remaining a chance to move around and dance to Jerry's Star Light Orchestra. All in all, the play was wonderful and a good time was had by all. It will be long remembered by those who were present.

Jos. J. Klun,
Reporter.

LET'S MAKE IT 40,000

Press will meet with the Joliet Engineering. Jay Zees will bowl the Peerless Printers and the Dinets, with a full team finally, will play the Gorsich Market.

the hack.

Catholic Action and Atheist Action

by Rev. James M. Gillis, C.S.P.

Atheist Action

On a steaming hot Sunday night in July a thousand men and women stood listening to an atheist lecturer in Columbus Circle, New York City. Sweating and gesticulating the agitator hoarsely shouted, "For those that want a God I say, let 'em have one. If they believe in Santa Claus, it's O.K. by me. I don't hold with those who say that the Mother Goose books should be snatched out of the children's hands. I wouldn't take candy away from a kid. If a man has a lame leg, that's his misfortune. Don't laugh at him. If it isn't his leg but his mind that is lame, it's too bad. He's a cripple, don't rub it in. So, I say if a man believes in God, let him have his God!"

As I listened I wasn't thinking of the trickiness of the argument, or the lameness (literal and figurative) of the comparison. I was thinking of "Catholic Action." For here was Atheist Action. The temperature was well over ninety. The atmosphere on the street was suffocating, not only with heat and humidity (I have read of an African explorer who said New York City in summer was more oppressive than the Congo jungle) but with carbon monoxide and dioxide and with the effluvia of the crowd. Yet there the crowd stood, interested, even respectful, and to all appearances in process of being convinced. There was no heckling, no audible protest, though I did hear one woman say, "And he might die tonight!" They stood on the hot pavement, sat on the curbstone, hatless, coatless, mopping their brows — but listening. Here and there in the crowd was a lemonade bar or an Eskimo Pie shop on wheels, but they were sparingly patronized. The congregation preferred listening to eating and drinking, even though they could drink for a penny and eat for a nickel.

Meanwhile the churches were dark. Their day's work was done, and other priests like myself had strolled out to see if the streets were not a shade cooler than the house. But I was hotter when I returned than when I went out. Not because of the weather, but because my mind had caught fire. I reflected: Masses all morning from six o'clock to twelve, sermons (in season if not out of season), rosaries and benedictions, sodalities and Holy Name Societies, processions, celebrations, solemn ceremonials galore. We are saving the saved but what are we doing for the street loiterers and potential atheists?

Are Not Atheists People? Our People? I think I have heard all the excuses: "These agitators are monomaniacs, if not paranoiacs, professional malcontents, ignorant, violent, venal, immune to reason, emotional perverts." Yes, yes, no doubt, but I am not directly interested in the agitators but in the listeners. "They are not our people?" How do you know? Have Catholics never gone renegade, even atheist? I have met ex-Catholic atheists, not a few. One of them in particular I remember "from the bogs of Ireland" as he himself said, with a brogue as thick as butter and a name as Catholic as Mulcahey or O'Donoghue. As for "our people," every mother's son and daughter on the pavement that hot night was ours. Have we forgotten Our Savior's "other sheep"? Or St. Paul's "To the Greeks and to the barbarians, to the wise and the unwise, I am a debtor"? Modernizing the apostolic phraseology might it not read:

"To believers and unbelievers I am a debtor. To the bourgeois and the proletariat. To the educated and to those who have no knowledge, no wisdom, no logic, no sense. To the submissive and to the rebellious. To the congregation that worships at the altar with soft sweet liturgical music, and to curbstones sitters and pavement standers who stretch their ears to hear above the strident honking of auto-horns and the rattle-de-bang of flat-wheeled street cars,—to all men I have obligations?"

At this point, my readers (if I have not already staken them off) will probably say, "The writer has caught the mood of the soap-box orator. This is not an editorial paragraph, cool, dispassionate and objective but a harangue just as truly as that of the demagogue in the street." So be it. I only wish I had the power of the spellbinder, that I might take up a pitch close by him, lure him away some of his crowd and convince them that the devil has not all the good tunes, nor the devil's agent all the good arguments, that we Christians are not children who cry if their candy be snatched away, or cripples who collapse if their crutches be knocked from under them.

Catholic Action or Inaction?

All of which is but one way of saying that with all our prattle about "Catholic Action" we haven't yet inaugurated action adequate to our cause, commensurate with our opportunities and responsibilities. Why blink the facts? The world is running away from us and for the most part we are looking down from the top of an ivory tower, or peeking out through cracks in the sacristy,

wringing our hands and crying, "Dear me, dear me, goodness gracious, isn't it terrible how unbelief and immorality are making headway: how strange, how terrible, how mysterious!" Yes, how mysterious. It makes me think of good honest Father Valuy whose old-fashioned book, "A Guide for Priests," I first read some twenty-five or thirty years ago. "Mystery?" he said to those who were lamenting the decay of the Faith in France. "Mystery? I will tell you the mystery. Forty thousand priests in France and Christianity languishing in France. There is the real mystery!"

How many Catholic orators and preachers have we not heard lamenting that millions of Americans have no religious belief? I, for one, since 1897 have been listening to priests and prelates telling the people, as Bishop Conaty told us students in Brighton Seminary in that year that Protestantism was dead and that it had been succeeded by rank unbelief. I think they meant Protestantism of the old "orthodox" type recognizable to Wesley or Luther or Calvin. I am not now disposed to argue over that diagnosis (or was it an autopsy?). What needs attention and emphasis is not the passing of Protestantism or the growth of atheism, but the inactivity of Catholicism when confronted with these problems.

(To be continued.)

Buy Defense Bonds and Stamps

America is in a state of emergency. Every citizen is urged to do his part by buying Defense Savings Bonds or Stamps.

UPSET MARKED IN MILWAUKEE LOOP; MARBLE ARCADES TRIPPED

Milwaukee, Wis.—With the 4-U team scoring the biggest upset of the season thus far by snaring three games from the hitherto practically invincible Marn's Marble Arcade squad, the St. John's Kay Bowling standings were subjected to a wholesale shake-up which resulted in a three-way tie for the lead.

The 4-U's, led by Frank Primozich's 555, squeezed out a 5-pin victory in the first game and then got hotter as the evening progressed, winning the next two by 28- and 45-pin margins.

The trip of wins brought the Tavern boys from third place to a tie for first with Marn's and Tony Butcher's who took two out of three from the tail-end Tivoli team. This also marks the first time that the Arcade squad relinquished its undisputed hold on the lead.

Team scoring honors also went to Gregorich's 4-U quintet. The boys rolled games of 841, 841 and 868 for a 2550 total, which is second high for the season.

Splattered Maples

The Tivoli Old Timers, who are finding victory harder than it is to convince Emil Zortz to pay the extra nickel for the bowling blowouts the boys have after concluding their pin-busting, reached a new low when two of their men failed to crash even the 300 division. The culprits were Joe Marn and Joe Maierle who hit 257 and 280 respectively (that's for three games, not one!)... You should have seen the expressions on the faces of the Marn team. Boy, were they smoking (and not cigarettes, either)...

Success Story: Frank Primozich and John Vodnik of the 4-U team matched hooks with Gene (Geney with the light brown hair) Petersdorff in a special 4-game match set. Yep, the 4-U boys lost all four.

We're still waiting for that 660 series that Iggy Gorenc promised us several weeks ago. What's the matter, Iggy, still thinking of new members?... We wonder what the fairer sex has to do with the success of the 4-U team? Dodo Luksich, Blanche Primozich and Cecilia are at Marn's Alleys every Thursday yelling: "Come on, 4-U!"

John Zakrajsek of the Butcher team is angling for match games between our boys and several teams from Sheboygan. What say you chairmakers?... Mrs. Mike Crnkovich showed up in time to see the finish of the last game between Marn's and 4-U's but it was too late, papa Mike already had a 408 total in the books... Well, guess I'll roll back into Joe Strukel's bowling bag and rest for another week.

Milwaukee St. John's Bowling League Standings

	W.	L.	Pct.
4-U Tavern	11	7	.611
Tony Butcher	11	7	.611
Marn's Arcade	11	7	.611
Tivoli Tavern	3	15	.166

STEVES IN MOOD

(Continued from page 7)
Mrs. Zeleznikar, and daughter, Mr. and Mrs. Bill Necker, Mrs. Gottlieb, Mrs. Kosnik, Mrs. R. Grill, Dorothy Simec, and the Kaiser sisters. The gallery included spirited rooters, each tootin' rooter rooting for either a husband, brother, father, or sweetheart.